

Ora Ĵurnalo

Numero 32, Septembro 2020

Lageto en la Botanika Ĝardeno en Gotenburgo.

Magazino por kulturo kaj plezuro

Bonvolu viziti nian retpaĝon:

www.esperanto-gbg.org

Enhavo

Enhavo	2	Legendoj kaj realo de la Moskva metroo	23
Pri Ora Ĵurnalo.....	2	Eseo pri "la influo de la angla sur la svedan"	27
Espeporko meditas.....	3	Pri la elekto de lernejo – komunuma aŭ libera/memstara.....	29
La celebros "Gotenburgo 400-jara" prokrastita ĝis 2023 pro covid-19	4	Nia lingvo kiel parto de kontinua formado..	30
Svedio nun estas la lando kun plej malmultaj personoj infektitaj de covid-19	4	Gvidlibro tra la Esperanta literaturo	31
Kunvenoj necesas – sed ekstere	5	Ligilo al legendaj libroj	32
Esti videbla – grava afero por Esperanto!	6	Nova esperanta infanlibro de Julian Modest	32
AMIKUMU! Uzu kaj helpu al Amikumu!	7	Sakraĵoj de kapitano Haddock	33
Parkoj povas esti diversaj	8	Ora Ĵurnalo ĉi medlem i Tidningsverksta'n sedan januaro 2020.....	34
"Botaniska Trädgården"	9	Fenikso – esperanto tidning från Nederländerna.....	36
Carl von Linné en la Botanika Ĝardeno	10	El la ĉeĥa magazino "informilo"	36
Hammarby, unu el la plej belaj ĝardenoj en Svedio	11	Nova versio de Mazi en Gondolando.....	37
Linnéa.....	13	Anglo rigardas Svedion	38
Haltejo: Nolby gård, ALINGSÅS	14	Ingegerd intervjuar Olof Pettersson, fd styrelseledamot i SEF	42
Parke bela tombejo	16	La Esperantisto de septembro 1889, paĝo trovita en libro de la biblioteko de Stannum	49
El eta vicseria doma "parko" en Viksjö.....	17		
Naturparko en Hisingen, Gotenburgo	19		
Sport-parko kaj preĝejo parko – por korpo kaj animo	20		
"Al Marso!" Magnus Löndén trovas la estontecan teknikon en Youtube	22		

Pri Ora Ĵurnalo

Ora Ĵurnalo estas eldonata de Esperanto-Societo de Gotenburgo por subteni la esperantobibliotekon en Stannum, Östadsvägen 68.

Redaktantoj: Siv Burell, 070-721 34 79, siv.burell@gmail.com kaj Ingegerd Granat, 073-502 53 32, ingegerd.granat@telia.com. Fina paĝaranĝo: Andreas Nordström, arendsian@hotmail.com.

En nia retpaĝo – www.esperanto-gbg.org – troviĝas **listo pri libroj, kiujn oni povas prunti**. De pluraj ni havas duoblaĵojn, tiujn oni povas aĉeti. Kontakti iun el la redaktantoj se vi volas viziti la bibliotekon aŭ prunti/aĉeti libron.

Espeporko meditas

- ☆ Jam septembro! Multaj frekventas la arbarojn por kolekti fungojn kaj vakciniojn – pli multajn ol la lastan septembron. La arbaroj ne minacas per covid-19-viruso. Ni sentas nin sekuraj tie.
- ☆ Facebook havas artikolon pri la malkreskinta covid-19-infekto en Svedio. Jonas Riedel faris amuzan eseon pri imagita repago al tiuj, kiuj kondamnis la svedan strategion. Legu la komencon de ĝi!
- ☆ La temo por ĉi tiu numero estas parkoj – ankaŭ "sekuraj lokoj" se oni tenu la socian distancon. Parkoj povas aspekti diversmaniere. Ingegerd instruas nin pri la agado de Carl von Linné kaj tiuj de liaj adeptoj.
- ☆ Ekis debato pri lingvoj en la lernejoj. La Angla kaj la Internacia lernejoj logas multajn, sed ĉu vere estas bona ideo por svedoj havi instruon en la angla? Sciencistoj diras ke oni pli bone lernas per sia plej bona lingvo, plej ofte per sia gepatra lingvo.
- ☆ Retaj gazetoj kaj revuoj estas interesaj. La "Turka Stelo", la ĉeĥa "Interligilo" kaj la ĉina "Penseo" ni jam prezentis en antaŭaj numeroj de Ora Ĵurnalo, sed

"Fenikso" de Nederlando estas nova por mi.

- ☆ La civitana magazino Heroldo havas artikolon pri entrepreno, kiu celas plivastigi kaj plirapidigi multajn lingvojn, i.a. Esperanton, en la komercaĵa vivo.
- ☆ La lingvo de kapitano Haddock (en la libroj pri Tintin) enhavas amason da blasfemoj – sed ne la kutimaj. Ili vere estas kreive elpensitaj. Tamen, miaj kunuloj ne rekonas min se mi uzus ilin.
- ☆ Ĉu vi preferus iri kun Magnus al Marso aŭ iri kun Valentin en la Moskva metroo.... Supren aŭ malsupren? Provu ambaŭ!
- ☆ Troviĝas libro kun la nomo: "Hindo rigardas Svedion". Per Kerstin Rohdin ni ricevis la eblecon enmeti parton de la "galerio" de Harold Brown – "Anglo rigardas Svedion". Sed ne haltu je la fino! Daŭrigu la spektadon per klako sur lia ligilo!
- ☆ Por la Esperanto-biblioteko en Stannum ni mendis du ŝildojn – de Nordiska Skyltfabriken, Partille, por la eniro de la biblioteko, kaj de Trafikverket ĉe la vojo 190. La unua bonis, la dua fiaskis. Legu kial! – Bonan legadon! /Siv

La lasta tago por kontribuoj al Ora Ĵurnalo estas la 5a en ĉiu monato. Sendu viajn kontribuojn al la redaktantoj, vidu adresojn en paĝo 2.

La celebros "Gotenburgo 400-jara" prokrastita ĝis 2023 pro covid-19

– informo de Göteborg&Co

Foto: Carin Smederöd

Tamen oni planas formalan historian celebros la 4an de junio en 2021. Sed la granda popola festo okazos en 2023. Fakte ne estas la unuan fojon kiam gotenburga jubileo estas prokrastita. En 1921, kiam Gotenburgo estis 300-jara, oni prokrastis la celebradon du jarojn. Tio estas la kialo por celebri la 400-jaran jubileon ne en 2022, sed en 2023.

En 1923 i.a. estis malfermitaj la Artmuzeo, la Botanika ĝardeno kaj la amuzparko Liseberg.

Ĉiuj societoj – i.a. Esperanto-Societo de Gotenburgo – estas petitaj daŭrigi la planadon kaj eble realigi kelkajn agadojn jam antaŭ 2023. La celo estas evoluigi Gotenburgon, igi homojn kunlabori kaj logi turistojn kaj entreprenistojn al Gotenburgo.

Spanska sjukan – La Hispana malsano – furiozis en la komenco de la 1920a jardeko. Do, la samo ripetiĝas, nun per covid-19.

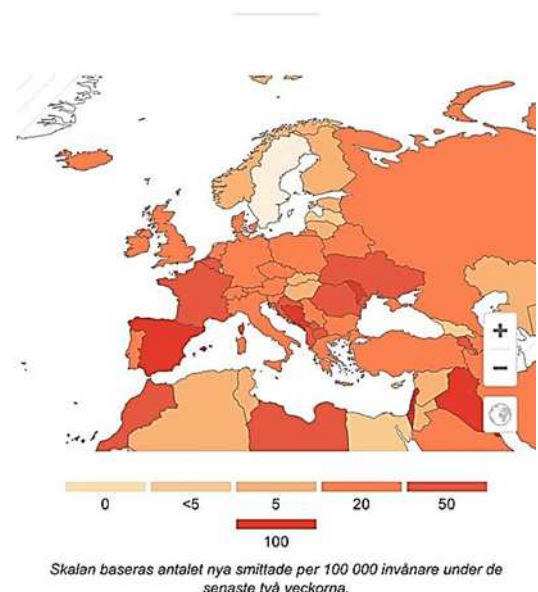
Espereble 2023 estos bonega jaro! / Siv

Svedio nun estas la lando kun plej malmultaj personoj infektitaj de covid-19 en Eŭropo ĉi tiun semajnon

Ĉu estas tempo "repagi" 😊 ? Jonas Riedel skribas en Facebook:

Do, nun Svedio estas la lando kun plej malmultaj homoj infektitaj de covid-19 en Eŭropo. Ni havas la saman linian strategion, dum aliaj landoj fermas, malfermas kaj fermas denove...

La reguloj kien svedoj rajtas iri al aliaj landoj varias de semajno al semajno.

Nun eble estas tempo "repagi". Jen la propono de Jonas Riedel por eniri Svedion:

Lunde paraj semajnoj: norvegoj, kiuj povas pruvi ke ili loĝis en Trondheim almenaŭ dum 40 jaroj, povas trapasi la limon por butikumi, se ili kondukas Volvo-aŭtojn kaj promesas aĉeti leĝere fumajitan fritkolbason.

Marde neparaj semajnoj: danoj de Ulstrup, Kungstrup kaj Vistrup rajtas iri al Norrköping por spekti vetkuradon en motorciklodromo.....

[...]

Sabate: tiam estas festo! Danoj, norvegoj kaj finnoj, kiuj havas la literon A, sed ne N en la persona nomo rajtas viziti la Malnovan Urbon en Stokholmo kaj fiŝkapti trutojn. Se ili malsukcesas fiŝkapti trutojn ili devas kvaranteni dum 14 tagoj en la urbeto Sveg.

Mi ne povis ne enmeti tiun ŝercan tekston.

/Siv

Kunvenoj necesas – sed ekstere

Ni nun troviĝas sur strato Tycho Brahegatan en Gotenburgo. La aŭtoj restas en parkejo ekster la loĝejoj. Infanoj ludas sufiĉe sekure – se ili estas singardaj en la deklivoj. De tiu loko oni havas grandan panoramon de la urbo, kaj dum sennebulaj tagoj oni eĉ vidas la lumturon de Vinga. Por la loĝantoj troviĝas kvar dometoj kun malsamaj koloroj.

Antaŭ multaj jaroj Aino Åberg (maldekstre en la bildo) startis kafejon en "sia" domo. Ĉiun mardon je la kvina posttagmeze la najbaroj ankoraŭ kolektiĝas. Nun ili devas porti la

seĝojn eksteren kaj teni la rekomenditan distancon.

Ŝajnas ke Aino konas ĉiujn en la ĉirkaŭaĵo, kaj infanojn kaj plenkreskulojn.

Ne estis mardo, kiam mi vizitis Aionon, sed tamen ni kafumis en la ombro de la domo. Mi opinias, ke gravas havi iun "Aino" en ĉiu kvartalo por forigi la anonimecon. Ĉi tie neniu forĵetas bombonpapirojn aŭ ĵetas finfumintajn cigaredojn en la florbedojn. La etoso ŝajnas tre bona – grandparte pro Aino.
/Siv

Esti videbla – grava afero por Esperanto!

Pri ŝildoj

Arne kaj Jan "plantas" ŝildon en la florbedon ekster la esperanto-biblioteko.

Nun la plantado pretiĝis.

Multaj eble diros, ke nia 20-kvadratmetra ejo ne estas vera biblioteko. Eble ne, sed ĝi estas iel

survoje paŝon post paŝo. En la hejmpaĝo – www.esperanto-gbg.org – nun troviĝas listo pri libroj, kiujn oni povas prunti.

Ĉiu biblioteko devas forpreni kelkajn librojn de tempo al tempo. Estas ĉe ni duoblaj kaj foje trioblaj ekzempleroj kun la sama titolo – nun en naŭ skatoloj. Se vi trovas listolibron, kiun vi volus, telefonu aŭ e-poŝtu al ni! Eble ĝi havas duoblaĵon.

Ĉu vi pensas ke la ŝildo estas eta? Estas tiele: pro la materialo de la domaj muroj ni ne havis permeson bori tie. Restis la florbedo.

Ni skribis al Trafikverket, petante nigroblankan ŝildon ĉe la granda vojo 190 kun la teksto: Esperanto-biblioteko. Kun tiu granda ŝildo ni nur bezonus malgrandan ĉe la domo. Bedaŭrinde la respondo de Trafikverket estis NE. Kial?

Jen la teksto de la ŝildo.

1. La domo havas numeron – Östadvägen 68, kaj vizitantoj "povas facile trovi la domon". Sur la mapo ili tamen metis Stannum nordokcidente de Gråbo anstataŭ 3 km sudoriente de la centro de Gråbo. Sed post nia atentigo ili sendis novan mapon.

2. Ni skribis ke ĉirkaŭ 300 homoj/jare vizitas la bibliotekon (troigo 😊), sed estas tro malmultaj laŭ Trafikverket.

Troviĝas multaj nigroblankaj ŝildoj al arkitekto, al pedikuro kaj al aliaj, kiuj tute ne havas tiom da vizitantoj/jare. Respondo: – Do, tiuj ŝildoj estas falcaj. Bedaŭrinde ili aspektas same al la niaj. Ŝildo ja signifas reklamo.

Por esperantistoj granda ŝildo certe ne estas bezonata. Sed ne-esperantistoj kompreneble demandus al si: kio estas tio – esperanto-biblioteko en la iama ICA-vendejo? Eble ili telefonus, petante gvidadon. Kiam mi venis por alporti la etan ŝildon ĉe Nordiska Skyltfabriken, unu el la dungitoj petis informon kaj eble partoprenos en la urba esperanto-promeno la 19an de septembro.

Kiam la loka gazeto ne havas sufiĉe da materialo eble ĵurnalisto turnos sin al ni. Jam estis ja artikolo, kiam la biblioteko estis nova, kaj unu el la komunumaj konsilistoj ja inaŭguris ĝin. / Siv

AMIKUMU!

Uzu kaj helpu al Amikumu!

Berto Šuman

Amikumu estas plursistema aplikaĵo por saĝtelefonoj (Android kaj iOS) per kiu oni povas trovi kaj kontakti proksimajn esperantistojn aŭ parolantojn de aliaj lingvoj. La aplikaĵo funkcias dumaniere. Oni povas trovi proksimajn esperantistojn per listo aŭ per mapo. La aplikaĵo lanĉiĝis por esperantistoj je la 22-a de aprilo 2017 (fonto: eo.wikipedia.org/Amikumu). Ĝin kreis kaj funkciigas esperantistoj. Bonvolu legi ilian peton (krion) je helpo:

Kara amiko,

La estonteco de Amikumu dependas de vi kaj la komunumo. Ni kalkulis, ke se ni ekhavas 500 novajn orajn membrojn ĉi-monate, ni povas daŭre funkciigi Amikumu kaj ni jam estas 10% tien! Ĉu ni povas dependi de vi por helpi al ni atingi nian celon kaj daŭrigi Amikumu longe en la estontecon? Tiel vi ĉiam povos trovi proksimajn esperantistojn ie ajn en la mondo!

<https://app.amikumu.com/orighu>

Por montri, ke ni seriozas pri la komunumo, ni nun reprogramas la tutan apon kaj malfermkodigos ĝin! Ĉi tiel la komunumo povas pli engaĝiĝi kaj kunfari la apon, tiel ĝia potencialo estos senlima. Ni ankaŭ aŭdis la zorgojn de la komunumo pri nia mesaĝilo, do ni decidis tute reprogrami tion de nulo por doni pli agrablan sperton.

Dankon, ke vi estas parto de nia komunumo kaj espereble ni povos renkontiĝi iutage por

esperantumi kune! ☺ Por faciligi tion, dum limigita tempo, ni ofertas rabaton de 10%, do oriĝu nun ĉe

<https://app.amikumu.com/orighu>

Amikume via,

Chuck Smith

Teknikestro de Amikumu

<info@amikumu.com>

Parkoj povas esti diversaj

(el Vikipedio)

Barokparko ĉe la palaco Versailles.

La angla parko ĉe la palaco Drottningholm, Svedio.

Central Park en New York.

La historia palacparko Pszczyna en Ŝlezio, Pollando.

Naciaj parkoj estas gardataj de la ŝtato. La celo estas protekti la naturon aŭ kulturon de

eksploatado kaj pligrandigi ĉe ĉiuj la konon kaj la intereson pri naturo-kulturoj.

Jen la nacia parko de Sarek, Svedio.

”Botaniska Trädgården”

– la granda, nekredeble bela pulmo en Gotenburgo

Jam antaŭ ol vi komencas la ensorĉan promenon en la parko vi devas scii iomete pri la historio. La adreso estas ”Carl Skottbergs

gata 22 A” en la okcidenta Gotenburgo. Carl Skottsberg estis la botanikisto kiu havis la komision krei la botanikan ĝardenon en

Gotenburgo. Oni inaŭguris la parkon la 8:an de julio dum la granda ekspozicio 1923 kiam multaj aliaj specifaj Gotenburgaj trezoroj formiĝis, ekz. "Liseberg".

La botanika ĝardeno havas proksimume 16 000 vegetaĵojn kiuj kreskas sur bedoj kaj 4 000 (i.a 1 500 orkideoj) kiuj vivas en la granda plantdomo de la parko.

Ne forgesu iri al la legomĝardeno, herbĝardeno, la ejo por la oldaj rozoj kaj la perenoj.

Post tre bezonata paŭzo kun kafo kaj ripozo iru pluen al la Rododendrovalo kaj la Roka ĝardeno kiu montras dramecan topologion.

Japana valo kun la fama naztuka arbo kiu floradas en majo.

Bonvolu, sidu sur benko kaj ripozu! Longaj promenoj postulas gravajn meditadojn!

Ĝuu kaj revenu!

/Ingegerd

Carl von Linné en la Botanika Ĝardeno

Iam la fama Carl von Linné vizitis "Botaniska Trädgården" en Gotenburgo. Tiam estis ebleco interparoli kun li. Tiu vizito okazis dum la flora tempo de la "naztuka arbo" je la fino de majo. La lernanto Carl Peter Thunberg trovis la arbon en Japanio en la jaro 1775 kaj li neniam forgesis la belan arbon. Li restis nur unu jaron en Japanio sed sukcesis skribi pri la japana flaŭro. La libro nomiĝas "Flora Japonica".

La naztuka arbo,
"Davidia
Involucrata".

Linné trovis
bananojn ĉe la
amiko George
Clifford.

La amiko kultivis bananojn sur la bieno "Hartcamp" en
norda Nederlando. /Ingegerd

Hammarby,

unu el la plej belaj ĝardenoj en Svedio

La bieno Hammarby, en la paroĥo Danmark, situas ekster Upsalo en Uplando. En letero de la 22:an de decembro en 1758 Carl von Linné rakontis pri la aĉeto de bienoj, nome Hammarby kaj Sävja. "Hammarby" hodiaŭ estas fama kaj bela muzeo kiu valoras viziti.

Carl von Linné naskiĝis en la jaro 1707 dum la printempa beleco en la subparoĥestra domo en "Råshult" Smolando. Carl von Linné naskiĝis kiam la kukolo ekkriis je someraj tagoj.

Carl von Linné priskribis sin mem tiele:

"ne estas granda, ne malgranda, malgrasa kaj rapidmova, faras ĉion tuj, ne toleras homojn kiuj alvenas malfrue, tuj kortuŝita kaj sentimenta. Ĉiam laboranta, ne kapablas ŝpari sin mem".

En la jaro 1735 Linné eldonis la grandan verkon "Systema naturæ".

Estis granda verko kiu neniam estis preta. Linné laboris antaŭ sia morto pri sia verko kaj la granda naturo.

Dum sia juna vivo li faris vojaĝojn en Svedio.

1732 al Laplando
1734 al Dalekarlio

1741 al Oelando
1746 al Vestrogotio

La vojaĝoj estis penigaj kaj postulis multe de la vojaĝanto kaj multe okazis laŭ liaj taglibroj. Kelkaj ekzemploj –

Speciale dum la Laplanda aventuro. Li preskaŭ falis kiam li supreniris la monton "Skuleberget" la 20:an de majo 1732. Li skribis pri la okazo en la taglibro de Laplando.

En Oelando li renkontis kolerajn bienistojn kiuj pensis ke Linné kaj liaj amikoj estas spionoj.

La 7-an de junio en 1741 en Skanio, li preskaŭ perdis la tutan vojaĝmonon.

Linné volis prui ke la divenvergo estas superstiĉo.

Ĉio estas legebla en la vojaĝlibro de Linné.

Iom post iom Carl von Linné fariĝis fama kaj populara instruisto. Multe da lernantoj grupiĝis ĉirkaŭ Linné kaj estis membroj de ekskursoj en la provincoj ĉirkaŭ Upsalo. El tiuj grupoj kristaliĝis specialaj lernantoj kiuj vojaĝis eksterlanden sub la komisiono de Linné. La komisiono estis pli grava ol la vivo. Pro tio la sortoj de la Linnéaj lernantoj estas tiel malĝojaj.

Jen liaj lernantoj:

Carl Fredrik Adler, 41-jara, mortis sur la marbordo de Javo.

Johan Peter Falck, 41-jara mortis en Ruslando pro sinmortigo.

Peter Forsskål, 31-jara, mortis en Jerim en Jemen pro malario.

Fredrik Hasselquist, 29-jara, mortis en Smyrna Malgrandazio pro tuberkulozo.

Pehr Löfling, 27-jara, mortis en misiejo en Venezuelo pro malario.

Olof Thorén, 35-jara, mortis pro sekvaĵoj de hinda vojaĝo.

Christoffer Tärnström, 42-jara, mortis pro febro kiam li estis sur la insulo Pulo en Candor ĉe la marbordo de Hindĉinio.

Andreas Berlin, 27-jara, mortis en Guineo pro stomaka malsano.

Alia lernanto ankaŭ havis malĝojan vojaĝon de Surinamo. Lia nomo estas Daniel Rolander kaj kiam li alvenis al Svedio li estis difektita de alkoholo kaj ankaŭ suferis de grava angoro. Li estas apenaŭ vivanta sed ne morta.

Sed ekzistis pli sukcesaj lernantoj:

Pehr Kalm, profesoro en la urbo Åbo.

Mårten Kähler, admiralitata doktoro en Karlskrona.

Anton Rolandsson Martin, malriĉa guvernisto kaj naturhistoriisto en Finnlando.

Pehr Osbeck, pastro en "Haslöv" en Halando.

Göran Rothman, doktoro en Stokholmo.

Daniel Solander, naturhistoriisto, kolektisto kaj muzeisto en Londono.

Anders Sparrman, naturhistoriisto, profesoro kaj doktoro por malriĉaj homoj en Stokholmo.

Karl Peter Thunberg, profesoro Linnéanus en Upsalo.

Carl von Linné mem mortis la 10:an de januaro en 1778. La tempo antaŭ la morto li estis malsana. Li perdis siajn memorojn. Li ne memoris la naturan laboron kiun la tuta mondo admiris. Li ne rekonis la nomojn de floroj kiuj floris. Li perdis la nomojn kiujn li mem donis al la naturo.

La tagoj de Carl von Linné finiĝis je simileco kun la floro "Lineo" kiu vivas kun neniuj pensoj, neniuj zorgoj pri io.

Sed la lineoj floras en Smolando.

Ne hezitu viziti "Hammarby" en Danmark en Uplando. Carl von Linné troviĝas tie... /Ingegerd

Linnéa

Linnéa borealis

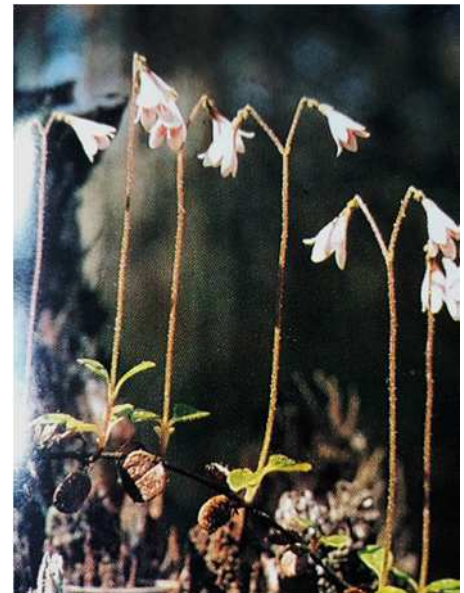
La floro Linnéa (lineo) estas la provinca floro de Smolando. Linnéa estis ankaŭ la favorata floro de Carl von Linné. Ofte kiam Linné permesis portreti sin, li havis la floron Linnéa en la mano.

Ni vidas ankaŭ la floron sur la blazonŝildo en "Riddarhuset" en Stokholmo.

La floro estas 8–16 centimetra kaj la koloroj estas blanka kaj rozkolora.

La tempo de florado estis majo – junio. Linnéa troviĝas preskaŭ en la tuta Svedio, sed ne en la plej suda parto.

/Ingegerd

Haltejo: Nolby gård, ALINGSÅS

Kio estas "hemester"? Estas nova sveda vorto por "pasigi libertempon en la hejma regiono".

Hemma = hejme; semester = libertempo.

Pro la Kronvira pandemio, personoj kiuj en normalaj tempoj vojaĝus eksterlanden nun turistis en la ĉirkaŭaĵo. Oni ankaŭ aĉetas aĵojn, kiuj estas faritaj el lokaj produktoj, ekz. lano. Ĉe la periferio de la urbo Alingsås 60 km for de Gotenburgo situas interesa bieno: **Nolby Gård**.

Iam Nolby estis haltejo por la trajnoj, sed nun la reloj estas for kaj restas nur unu relbuso. Somere okazas foiroj en budoj malantaŭ la relbuso.

Hodiaŭ oni povas lunci ĉi tie kaj aĉeti panojn kaj kukojn.

Mi rekomendas la karot-supon kun multe da spicoj kaj semoj.

La t.n. "Slit och släng-epoken" – la "Uzu kaj forĵetu-epoko" estas for. Nun ni denove volas ripari fenestrojn, kuirejojn, meblojn, biciklojn, ŝuojn k.t.p.

Kaj – oni nun alte taksas manlaboron.

Du luantaj firmaoj troviĝas en Nolby gård: "Ekobageri & Kafé/Ekologia bakejo kaj kafejo" kaj "Ullabutta – kudrado kaj dezajno". La vera nomo de la posedanto estas Maria Söderberg. Vico de belaj roboj pendas sur vestarkoj. Ŝi zorgeme serĉas naturajn ekologiajn materialojn. Oni povas de ŝi mendi vestojn laŭ gusto.

Ĉi tiun tagon regis tipa somera vetero – suno kaj pluvo alternis. Jan, Ritva kaj mi sidis sub tilio manĝante bongustajn supojn – sen malsekiĝi. Kaj subite ne plu falis grandaj gutoj.

Iam ĉiu bieno kultivis lupolon por produkti bieron. La palisoj estis tre longaj. Tiu stango ankoraŭ ne havas konusojn, Jan diris.

Ludiloj kaj skulptaĵoj troviĝas ĉie en la bieno.

Jen birdo, gardante la bienon.....Jen hundo en barelo, ankaŭ gardante.

En la granda ruĝa konstruado troviĝas malnovaj medioj, ekz. malnova butiko.

Malnovaj ĉaroj, bicikloj, fornoj, bankuvoj, stovoj k.t.p. ankaŭ estas montrataj. Se oni ekz. bezonas falĉilon aŭ rastilon – oni trovas ilin malantaŭ la ruĝa konstruado. Antaŭ 20 jaroj oni certe forĵetis multe da uzeblaj objektoj – sed nun oni reuzas ilin, riparas, renovigas – por savi la medion.

Vi mem povas trovi vian "Nolby Gård" en via regiono – ĉu ne?

Multaj firmaoj havas malfacilaĵojn dum la pandemio, sed Nolby male profitas de la emo de homoj esplori siajn ĉirkaŭaĵojn, manĝi pladojn faritajn de lokaj produktoj, ĝui la dezajnon de "Ullabutta", frandi la kukojn el la bakejo, studi kiel renovigi fenestron aŭ nur ripozi en la parko. /Siv

Parke bela tombejo

Ankaŭ tombejoj povas esti belaj kiel parkoj. Jena tombejo *Fladstrands kirkegaard* troviĝas en Fredrikshavn, Danujo. Fotita en 5 junio 2005. /Andreas

El eta vicseria doma "parko" en Viksjö

Dankon pro la bildoj, Rakel! /Siv

Maldekstre – bildo pri ĝardeno en Viksjö (proksime al Stokholmo) kun **folibetoj** kaj eruko. La folioj de eruko similas al tiuj de leontodo kaj gustas iomete amare.

Malgraŭ ke en la ĝardeno ankaŭ troviĝas granda trampolinludilo por la 8-jara filo, Rakel sukcesis trovi lokon por kultivado de diversaj vegetaraĵoj.

Suĉinoj povas esti flavaj aŭ verdaj. Estas speco de kukumo.

Krispan brasikon oni povas rikolti eĉ se vintras.

Spicoj plibonigas ĉiun pladon!

La grandeco de tomatoj varias.

Spicoj kaj pizoj – kaj mi aldonis karotojn.

Florbedo kun strutaj ovoj...ne ne ovoj, sed ŝtonoj.

La sveda vorto **rabatt** povas signifi

- a) florbedo
- b) rabato (ekz: ricevi 10-procentan rabaton)

La terpomoj estas rikoltitaj kaj formanĝitaj.
Nun estas la vico por rafaĵoj!

Naturparko en Hisingen, Gotenburgo

Jan Hellström skribis:

Hej!

Nu när jag blickar tillbaka på den gångna delen av fågelåret i mina hemmamarker på norra Hisingen, så tar jag med två individer som fötts i år och som jag stött på under mina strövtåg.

Under ett par veckor i maj passerade jag flera gånger ett träd med kattugglehäckning. Den 5/5 syntes en vuxen kattuggla i bohålet, sedan efter hand upp till 3 ungar.

La 15/5 hade denna unge tagit sig ur boet och satt i solskenet på marken.

Den 3/8 kom jag gående längre bort i området och hörde något skrika.

Det visade sig vara en ung sparvhök, ja inte bara en utan två.

Dagen efter tog jag med mig kameran dit, och de var fortfarande kvar på platsen.

Hälsningar från naturen.

/Jan

Saluton!

Kiam mi rigardas malantaŭen al la pasinta parto de la birda jaro en mia hejmgregiono en norda Hisingen, mi kunprenas du individuojn, naskitajn ĉi tiun jaron, kiujn mi renkontis dum miaj vagadoj.

Dum du semajnoj en majo, mi kelkfoje preterpasis arbon kun arbarstriga kovado. En 5/5 estis videbla plenkreska arbarstrigo en la nestotruo, poste iom post iom estis tri idoj.

En 15/5 unu el la idoj jam eliris el la nesto kaj sidis en la sunbrilo sur la tero.

En 3/8 mi estis vaganta pli fore en la tereno kaj ekaŭdis ion krintan. Montriĝis ke estas juna nizo, jes, ne nur unu sed du.

La sekvan tagon mi kunprenis mian fotilon tien, kaj ili daŭre restis en la loko.

Saluton de la naturo!

/Jan

Sport-parko kaj preĝeja parko – por korpo kaj animo

Alia tipo de parko estas sport-parko. Tro multaj homoj moviĝas tro malmulte. Tial ekz. la komunumo de Lerum konstruis sport-parkon por ĉiuj – ekde la infanoj en la apuda lernejo – ĝis pensiuloj en la ĉirkaŭaĵo.

Por korbopilkado.

Por hokeo.

Por kurado.

Insuloj en rivero.

Se oni koleras, oni povas bati la kaŭĉukan nigran batsakon.

Se oni emas desegnaĉi sur muroj, oni prefere desegnu sur tabulo!

Ĉie estas instrukcioj kiel uzi la diversajn ekcercilojn.

En la prokcimeco troviĝas la tombejo.

Multaj similaj iloj troviĝas.

Memorloko.

Tomboj fore en granda gazono.

Malnovaj tomboj havas grandajn ŝtonojn. La plej novaj ofte havas nur etan kuŝantan ŝtonon. Ĉi tiu estas mezgranda.

”Al Marso!” Magnus Löndén trovas la estontecan teknikon en Youtube

”TILL MARS!” Magnus Löndén hittar framtidens teknik på Youtube

Starship SN5

Amerikana entreprenisto kun vizioj kaj mono kreis en la jaro 2002 la privatan entreprenon SpaceX, por i.a. koloniadi marson.

Elon Musk posedas valorojn de 60 miliardoj da dolaroj, li estas 50-jara kaj la 11a plej riĉa de la mondo laŭ Forbes.

Li devenas de Sudafriko kaj en sia juneco li vivis dum periodo en Kanado kaj studis dum kelkaj jaroj en la Queens University en Kingston.

Elon translokiĝis en Usonon por kiel entreprenisto plenumi siajn celojn.

Tiuj celoj do ankaŭ fariĝis la celoj de la entreprenoj, kiujn li startis.

’Musk has said the goals of SpaceX, Tesla and SolarCity revolve around his vision to “change the world and help humanity”. His goals include reducing global warming through sustainable energy production and consumption and lessening the risk of human extinction by establishing a human colony on Mars.’

Elon kreis la sekvajn entreprenojn kaj projektojn:

SpaceX, kiu konkuras kun ULA (United Launch Alliance kun Boeing) pri kontrakto por konstrui rakedojn por spaco-projektoj.

En Amerikansk entreprenor med visioner och pengar har, år 2002, skapat privata företaget SpaceX, för att bl.a. kolonisera Mars.

Elon Musk äger värden för 60 miljarder dollar, är 50 år gammal och den 11te rikaste i världen enligt Forbes.

Han kommer ifrån Sydafrika och i sin ungdom levde han en period i Canada och läste några år på Queens University i Kingston.

Elon flyttade till USA för att som entreprenör fullfölja sina mål.

Dessa hans mål blev då också målen för de företag han startade.

’Musk has said the goals of SpaceX, Tesla, and SolarCity revolve around his vision to “change the world and help humanity”. His goals include reducing global warming through sustainable energy production and consumption and lessening the risk of human extinction by establishing a human colony on Mars.’

Elon har skapat följande företag och projekt:

SpaceX – som konkurrerar med ULA (United Launch Alliance med Boeing) om kontrakt för att bygga raketer för rymdprojekt.

Tesla – mondkonata aŭtoentrepreno.

Li estas la prezidanto de Solarcity por instalado de sunpaneloj en loĝejoj. La entrepreno fondiĝis en 2006.

La Boeing Company – Hyperloop – kiu transportas homojn je la rapideco de la sono en moduloj tra longa tubo. Ekz. inter urboj.

Starlink–satelite system kun miloj da satelitoj en LEO (Low Earth Orbit) kiu ebligas ke ĉiuj en la mondo disponu Interreton. Tiuj satelitoj estas elŝovigitaj po 60 per Falcon 9-raketo (kiu estas evoluigita de SpaceX kaj povas esti reuzata).

Entute 12 000 satelitoj estos elŝovigitaj.

Starship – projekto ene de SpaceX, kiu prenas lokon en Boca Chica Florida, kun celo krei spacŝipojn, kiu povas esti reuzataj. La planoj estas ke pluraj el tiuj estos uzataj por kolonii Marson per 100 000 homoj.

Interese estas ke dank’ al privataj aktoroj en Boca Chica, kiuj filmas kaj enmetas tiujn eltondaĵojn en YouTube, oni povas observi multon el la evoluo de Starship Interrete, kaj sukcesajn testojn kaj malsukcesajn.

Eniru YouTube kaj serĉu ekzemple ‘wai Starship’.

Nun SN6, la sesa versio de Starship, estas testata kaj ĝi sukcese faras 150-metran salton, en testoj, kiun oni rigardas simultane.

Pli frue ĉio okazis en baritaj areoj, ekz. en komandodistriktoj.

Mil homoj laboras pri tio. Kaj rapidegas!

Akompanu min al Marso per YouTube!

/ Magnus

Tesla – vorldskänt bilföretag.

Han är ordförande i Solarcity – för installation av solpaneler i bostäder. Företaget grundades år 2006.

The Boeing Company – Hyperloop – som transporterar människor i ljudets hastighet i moduler genom en lång tube. Tex mellan städer.

Starlink–satelite system med tusentals satelliter i LEO (Low Earth Orbit) som möjliggör att alla på jorden skall ha tillgång till Internet. Dessa satelliter skjuts upp, 60 åt gången, med en Falcon 9-raket (som är utvecklat av SpaceX och kan återanvändas).

Totalt skall 12 000 satelliter upp.

Starship – ett projekt inom SpaceX som pågår i Boca Chica Florida, med mål att skapa rymdskepp som kan återanvändas. Planerna är att fler av dessa skall användas till att kolonisera Mars med 100 000 människor.

Det intressanta är att tack vara privata aktörer i Boca Chica, som filmar och lägger ut dessa klipp på YouTube kan man följa mycket av utvecklingen av Starship på Internet, både lyckade tester och misslyckade.

Gå in på YouTube och sök på tex 'wai Starship'.

Nu testas SN6, sjätte versionen av Starship, att den klarar ett 150m hopp, tester som man följer live.

Tidigare har allt detta skett på avskärmade områden, typ militärbaser. Tusen man jobbar med detta. Och det går undan.

Följ med till Mars på YouTube!

/ Magnus

Legendoj kaj realo de la Moskva metroo

Ralf Jalming skribis en numero 29 de Ora Ĵurnalo pri sia unua vojaĝo al Moskvo komence de la 1970a jardeko. Lia iama leteramiko, Valentin en Moskvo, trovis la artikolon kaj kontaktis nin por havi la adreson de Ralf. Nun ili denove havas kontakton.

Valentin interesiĝas pri la metroo en Mosko kaj sendis al Ralf artikolon pri "Legendoj kaj realo de la Moskva metroo". Ĝi troviĝis en la magazino "La ondo de esperanto" eldonita en la komenco de 2020.

Bv. legi kaj gui:

Tribuno

La Moskva metropoliteno, lanĉita en majo 1935, estas la plej granda en Eŭropo, laŭ la intenso de la uzado. En ĝia pli ol 400-kilometra reto estas 233 stacioj, inter kiuj 48 havas la statuson “kultura heredaĵo”. Dum la 85-jara historio la Moskva metroo ekhavis legendojn kaj mitojn; pri kelkaj el ili rakontas nia redakciano Valentin Melnikov.

Legendoj kaj realo de la Moskva metroo

de Valentin Melnikov

Kiel ĉiu populara kaj longe ekzistanta (ekde 1935) sistemo, la Moskva metropoliteno havas multajn interesajn, kaj iom post iom ĉirkaŭ ĝi formiĝis diversaj legendoj, ankaŭ superstiĉoj.

Oni asertas, ke la ringa linio – kiu dekomence ne estis en la perspektivaj planoj de 1930aj jaroj – konstruita en 1949-54 kaj sur ĉiuj skemoj montrata kiel bruna rondo, aperis kvazaŭ pro tio, ke Stalin, dum iu diskuto kun la urbestro pri la perspektivoj de la metroo, metis sur la mapon tason kun kafo. De la taso restis runda bruna spuro, kaj poste timemaj-servemaj-humiliĝemaj projektantoj rapide planis la ringan linion.

Reale, tio ne povis okazi. Stalin ne okupiĝis pri urbaj aferoj – nur pri la ŝtataj; kaj se tia diskuto okazus, oni uzus detalan mapon, kun 1-2-metra dimensio. Lasi samskalan spuron sur ĝi povus nur sitelego... kaj perfekte runde tiu linio aspektas nur sur simplaj skemoj, en la realo kaj sur detalaj mapoj ĝia formo estas komplika.

Cirkulas onidiroj, ke en la metroo estas ia mutaciiga radiado, kaj pro ĝi aperis grandegaj trimetraj ratoj, vagantaj en tuneloj, kaj aliaj monstroj, kiuj eĉ lumas per si mem.

Reale, en 1990aj jaroj, precipe inter novriĉuloj, estis modo havi hundojn "pitbull" – ekstere similajn al proporcie pligrandigita rato. Unu tia hundo foje forkuris, dum kelka tempo vagadis en tuneloj. En tre malforta lumo, de malproksime ĝi vere similis gigantan raton. Kiel kutime, por evoluo de klaĉoj, duonmetra rato transformiĝis en dumetran, poste en trimetran. La hundo estis sola, ĝi delonge mortis, sed la idiotaj onidiroj cirkulas ĝis nun. Cetere, nenia radiado estas en la metroo – kaj eĉ se ĝi ekzistus, bestoj pro ĝi simple mortus, sed ne lumus. Trankviliĝu...

En la stacio "Ploŝĉadj Revolucii" (Placo de Revolucio – cetere, la placo estas nomita laŭ la burĝa revolucio en februaro 1917, ne laŭ la proleta en la samjara oktobro) situas kvardeko da bronzaĵaj skulptaĵoj, prezentantaj sovietiajn laboristojn, kampulojn, armeanojn, infanojn ktp. Inter ili estas limgardisto kun hundo. Bedaŭrinde, dum lastaj jaroj modiĝis la superstiĉo: froti nazon de la bronza hundo por ricevi bonŝancon. Luj ĵurnalistaĉoj eĉ ĝoje rakontas pri tiu "tradicio", fakte propagandas ĝin. Pigraj studentoj, anstataŭ diligente lerni por ekzamenoj, turmentas la bronzan hundon. La skulptaĵo jam estas en plorinda stato, videble detruigita – sed la vandalismo bedaŭrinde daŭras senpune.

Ni revenu al la realo. En ĉiuj moskvaj metrotrajnoj la voĉaj anoncoj pri la aktuala kaj sekva stacio, pri transirejoj, avertoj pri fermiĝo de pordoj – sonas per vira voĉo, kiam la trajno iras direkte al la centro, kaj per virina voĉo, kiam la trajno iras for de la centro. Sur la ringa linio vira voĉo estas sur interna vojo (horloĝmontrila direkto), la virina sur la ekstera (male).

Tio estas farita por helpi al blindaj pasaĝeroj, kaj tio oportunas ne nur por ili (en aliaj urboj mi ne aŭdis tiaĵojn), por ne miksi direktojn en granda sistemo. Tamen, kiel memorfiksi? Ofte oni diras: matene via estro (viro) vokas vin al laboro (en la urbocentron), vespere via edzino vokas vin hejmen (al periferiaj loĝdistriktoj). Tamen, tio neniel klarigas la ringan linion. Memorfiksi la tuton tre facilas per alia metodo. (Bigotoj, forturnu vin de la ekrano!) Imagu la naturan fiziologian procezon inter viro kaj virino. Li strebas internen, kaj ŝi faras rean movon. Nu, aŭ imagu alian procezon kiu povas okazi naŭ monatojn post la unua. Same pri la ringo, la viro estas ene, la virino ekstere...

La Moskva metroo estas ne nur efika transportilo, sed ankaŭ grandega muzeo. Malrapidigu viajn paŝojn, rigardu ĉirkaŭen, levu la kapon! Mozaikoj, freskoj, skulptaĵoj, bareliefoj ornamas malnovajn kaj novajn staciojn. Laŭ ili eblas studi historion. Sur la plafono de "Majakovskaja" estas serio de mozaikoj laŭ skizoj de la fama sovetia pentristo Aleksandr Dejneka – "Diurno de la Sovetia ĉielo". Same laŭ liaj

Metrostacio "La placo de Revolucio".

skizoj estas faritaj mozaikoj en "Novokuzneckaja" (sep en la stacio mem kaj unu en la surtera vestiblo). La mozaikisto Vladimir Frolov laboris en la sieĝata Leningrado en 1941-42 en teruraj kondiĉoj, tamen li finfaris ĉion kaj baldaŭ mortis pro malsato. La mozaikoj dekomence estis destinitaj por alia stacio – "Paveleckaja", sed tiam (1943) oni ne sukcesis konstrui ĝin laŭ la projekto, ĉar bezonataj grandaj detaloj troviĝis sur teritorio okupita de faŝistoj. Tial la mozaikoj aperis en la apuda "Novokuzneckaja", kaj "Paveleckaja" ricevis la projektitan aspekton (sed kun alia arta aranĝo) post funda rekonstruo nur en 1959.

En la surtera vestiblo de "Dobrininskaja" (1950) oni vidas mozaikon, kiu prezentas festan manifestacion. Homoj estas vestitaj laŭ la modo de la tujpostmilitaj jaroj, tamen ili portas portreton de la unua kosmonaŭto Jurij Gagarin, fluginta la 12an de aprilo 1961. Kial? Rigardu la mozaikon deflanke – vi rimarkos, ke ĉi tiu portreto havas surfacon tute malsimilan al la cetero. Pli frue ĉi tie estis portreto de Stalin, forigita post la "kondamno de la personkulto".

Marmoro de kelkaj stacioj enhavas bone videblajn restaĵojn de gigantaj konkoj, formitaj antaŭ dekmilionoj da jaroj. La stacio "Rimskaja", aranĝita en antikva stilo, havas veran fontanon subtere. "Miĉurinskij prospekt" havas vitran muron, tra kiu videblas apuda parko. "Vorobjovi Gori", la plej longa, situas sur ponto super la rivero Moskvo kun belegaj panoramoj. Kaj multo, multo alia. Venu en Moskvon kaj dediĉu tutan tagon (eĉ tiom ne sufiĉos!) por rigardi nian metroon. Por prepariĝi, anticipu legu la romanon *Metropoliteno* de Vladimir Varankin.

En la stacio Dobrininskaja Gagarin anstataŭis Stalinon.

Eseo pri "la influo de la angla sur la svedan"

Arne Rubensson de Språkförsvaret (La defendo de la gepatra lingvo) <http://www.sprakforsvaret.se> enmetis debatartikolon pri "la influo de la angla en la svedan" en germanan esplorseon – "Englisch in europäischen Sprachen", eldonita de FAU University Press, sed la iniciatinto estas la organizo Verein Deutsche Sprache.

Ni ricevis la svedan version kaj de la prezidanto de Språkförsvaret Per-Åke Lindblom kaj de la verkisto mem.

Pro la longeco mi devis mallongigi ĝin. Espereble Arne ne pensas ke mi detruis lian tekston.

Eble li en alia numero povus kunlabori pli!

La angla en la sveda

Ĉio komenciĝis per erara klako sur la klavaro. Anstataŭ skribi la vorton Engelskan li skribis Englskam en la rubriko. La unua signifas "la angla", la dua "la angla honto". Interese, li pensis. – Ĉu ne estas tiel ke la svedoj hontas pro sia "eta lingvo"?

La statuso de la angla verŝajne estas pli alta ol tiu de la sveda. Kial ekz. vendejoj havas ŝildojn kun la vorto "sale" anstataŭ la malnova vorto REA? Por franco la vorto "sale" signifas "malpura". Bedaŭrinde fremdaj lingvoj, krom la angla, malofte estas studobjektoj por la nunaj svedaj gelernantoj.

Arne atentigas pri oftaj penseraroj:

- 1) la sveda ne estas eta lingvo. Inter 5 000–7 000 lingvoj en la mondo, la sveda troviĝas inter la 100 plej parolataj. Esperanto ankaŭ troviĝas inter la 100 plej parolataj.
- 2) La angla ne estas la plej parolata lingvo en Eŭropo. Ĝi nur troviĝas en la kvara loko, post la rusa, la germana kaj la franca. Do, la kvara en vico, ne la unua! Se kelkaj anglaj vortoj envadas la svedan ne estas tro minace por

nia lingvo. Estas kiel fiherboj en florherbejo. Sed kiam oni uzas la anglan por informi svedojn pri novaĵoj en la entrepreno – estas pli danĝere.

Nu, povus esti fremdlingvaj ĉefoj kaj kunlaborantoj, kiuj ne regas la svedan. Sed ankaŭ ekster la laborejo oni pli kaj pli uzas anglajn frazojn por ke la parolo havu "pli altan statuson". Oni riskas havi riĉajn, bone edukitajn homojn, kiuj parolas la anglan kaj malriĉaj personoj, kiuj parolas la svedan.

Kial oni ne fieras pri sia gepatra lingvo? Kial gepatroj emas havi siajn gefilojn en "La Anglaj Lernejoj". Tiuj lernejoj profitas de la sveda sistemo kaj ĉiun jaron havas profiton de ĉirkaŭ 150 miloj da kronoj, dank' al impostoj kaj donacoj de entreprenoj.

Arne akcentas ke la kialo ne nur estas ke la gepatroj volas doni al siaj idoj "globan lingvon". La ĉefa kialo verŝajne estas ke la anglaj lernejoj praktikas severan disciplinon kaj donas hejmtaskojn.

La lerneja reformo en 1994 kaŭzis pli malaltan scion pri fremdaj lingvoj, krom la angla. La konata "internaciado" egalas kun fokuso al la anglo-amerika mondo. Kun lingvo venas kulturo.

Koni la anglan estas pozitive, Arne diras, sed se la kono en la sveda malboniĝas oni gajnas nenion.

La scienca eldonejo "Multilingual matters" montras en studaĵo, ke lernantoj en angloparolantaj gimnazioj havos malfacilaĵojn esprimi sin en la sveda. Dum la unua studsezono oni ne vidis diferencon pri la scio de la sveda, sed dum la kvara studsezono la gelernantoj en la angleparolanta lernejo skribas multe pli malbonan svedan ol la gelernantoj en la svedparolantaj lernejoj, malgraŭ ke ili povus havi pli bonajn notojn. Lernejanoj en la sveda lernejo averaĝe regas la anglan je la sama nivelo kiel la lernantoj en la Angla lernejo.

En la angla lernejo oni donas malmulte da atento al la sveda. Tiu kiu lernas la anglan ankaŭ estas influataj de la anglo-saksa kulturo.

Troviĝas 22 lingvoj en la mondo, kiuj estas oficialaj en pli ol unu lando kaj la sveda apartenas al tiu grupo (en Svedio kaj Finnlando). Laŭdire oni opinias ke dank' al Finnlando la sveda fariĝis oficiala lingvo en EU, ĉar Svedio forgesis petskribi.

Anglaj vortoj abundas en anoncoj. En 1955 nur 5,2 % da anglaj vortoj invadis la anoncojn, en 1995 44,6 %... kaj nun??? Ekz.

Quality Manager, Projekt leader, Controller, Salesman k.t.p.

Språkförsvaret atentigas nin pri la fakto, ke se ni ne alte taksas la svedan pli kaj pli homoj pensas ke oni ne devas lerni ĝin.

Språkförsvaret eble estas la "kanario en la minejo", kiu unue sentas la venenajn gazojn. Tial Språkförsvaret multe strebas informi kaj influ!

Se vi volas legi lian tutan artikolon en la germana bv. klaki la ligilon sube.

Bonan legadon!

/Siv

https://opus4.kobv.de/opus4-fau/files/14311/Englisch_in_europaeischen_Sprachen_OPUS2.pdf

Pri la elekto de lernejo – komunuma aŭ libera/memstara

El la aŭgusta magazino Skolvärlden (La "Eduka Mondo")

Tute memstaraj/liberaj lernejoj ne ekzistas en Svedio. La instruplano estas la sama kiel en la komunumaj lernejoj. La komunumoj ja pagas kaj por siaj propraj lernejoj kaj por la liberaj lernejoj. Se iu libera lernejo ne sekvas

la intencon de la ŝtate deciditaj programoj, oni povas fermi ĝin. Okazis en Gotenburgo ĉar en "libera lernejo" oni ne instruis knabojn kaj knabinojn en la sama lokalo kaj oni ne traktis religiojn neŭtrale.

Arne Rubensson parolis pri la Angla lernejo. Eble estas praktika ebleco por eksterlanda familio, kiu ne intencas resti en Svedio, kaj tial ne bezonas regi la svedan. Tamen ankaŭ svedaj familioj ofte elektas liberan lernejon kun alta statuso, prefere la Anglan lernejon. Arne montris la malavantaĝon de tiu elekto koncerne la evoluo de la sveda.

Laŭ Skolvärlden preskaŭ 10 % el la gelernantoj, kiuj naskiĝis eksterlande frekventas liberajn lernejojn.

Jen kelkaj ciferoj: En libera lernejo en Svedio la gelernantoj estas

el Hindio 42 %, el Usono 28 %, el Britio 27 %, el Germanio 25 %, el Ĉinio 21 %, el Hispanio 17 %, el Danio 15 %, el Italio 13 %, el Rumanio 12 % kaj el Turkio, Grekio, Pollando kaj Norvegio 11 %.

El Irano, Vietnamo, Eritreo kaj Afganistano nur kelkaj % frekventas liberajn lernejojn en Svedio.

La edukiteco de la gepatroj estas la plej elstara faktoro por la elekto de liberaj lernejoj.

La libera elekto de lernejo rezultigis ke la diferenco inter lernejoj grandiĝis. Komunumaj lernejoj en antaŭurboj kun multe da enmigrintoj ofte montras malbonajn rezultojn. Okazas ke gepatroj sendas siajn gefilojn al la urbocentroj kie la plejparto de la lernejoj – komunumaj aŭ liberaj – montras pli bonajn rezultojn. Do, troviĝas A- kaj B-lernejoj.

La evoluo iras en malbonan direkton, OECD atentigis nin. La segregacio de la lernejoj pli kaj pli grandiĝas. Ankaŭ la segregacio de loĝantoj en urbopartoj kulpas.

Iam la svedaj gelernantoj estis en la pinto, sed ne plu. Bedaŭrinde!!!

Nia lingvo kiel parto de kontinua formado

Loretta Bellotti, kunfondinto kaj direktorino de "LEST Formazione", Partnero och ĉeĉfo de Nutriendo – entrepreno, en la nutraĵa sektoro.

Bertil Nilsson sendis al ni informon pri **Lorena Bellotti**, kiu ofte reprezentas Esperanton en ALTE*.

Per la ligilo

<https://www.lestgroup.com/staff/lorena-bellotti/>
oni povas trovi informon (sed en la itala) pri

"Lest Group", kiu estas lernejo, en kiu oni decidis uzi Esperanton profesie.

Lorena Bellotti evidente estas en gvida pozicio de la lernejo "Kultura Centro Esperantist", sponsoras la privatan lernejon de Lorena Bellotti, kiu sukcesis enigi esperanto-kursojn por manaĝeroj kaj firmaoj en la oficialan oferton de Regiono Lombardio por kontinua formado.

La kursoj celas trejnadon en transnacia komunikado, prepare al logika pensostrukturado kaj al la solvo de interkulturaj problemoj.

Rajtas aliĝi nur personoj, rezidantaj aŭ komerce registritaj en Lombardio. Eblas fizika aŭ virtuala partopreno: por ĉiu akceptita individuo.

La regiono financas po du mil eŭroj. La financado al la akceptitaj institutoj atingas maksimume kvindek mil gekursanojn.

La Esperanta Civito sekvas kun intereso la iniciaton, ankaŭ por reproponi ĝin al similaj katalogoj de aliaj regionoj en Eŭropa Unio.

* ALTE = Asocio de Lingvo-testistoj en Eŭropo. UEA aktive partoprenas en la laboro de la specialaj interesgrupoj (SIG) de ALTE. Valoraj libroj de Zsófia Kóródy: "Manlibro por testprikaksado kaj ekzamenado" kaj "Esperanto de nivelo al nivelo", kiu enhavas modelajn testojn laŭ KER. [HeKo 742 7-B, 27 aŭg 20] /Siv

Gvidlibro tra la Esperanta literaturo

Daŭris ĝis mi trovis la bonegan libron de Sten Johansson – Kroze–proze. Registrante librojn mi trovis ĝin. Kiom multe da libroj troviĝas, kiujn mi ankoraŭ ne legis kaj verŝajne ne havos tempon legi. Same pri la svedlingva literaturo en originalo kaj traduko. En la libro-studrondo de mia loka biblioteko mi trovis ke ĉiuj legis pli ol mi.

En libro-vendejo mi trovis etan libron kun 80 romanoj – ĉiuj kun rezumo en nur *unu* paĝo. Kompreneble mi aĉetis ĝin! Estas "80 romanoj por vi, kiu devas rapidi". Ĝi estas amuza, sed tute ne serioza. Jen paĝo pri Odiseo:

Sten Johansson skribis: "Kiam Zamenhof kreis sian lingvon, beletraj tekstoj estis por li grava ilo por elprovi kaj pliriĉigi la lingvon. Novaj vortoj, novaj esprimoj, viglaj parolmanieroj, komplikaj frazaranĝoj, fakaj terminoj ktp, ofte estiĝis dum verkado aŭ traduko de literaturo.

Laŭ konata kliŝo, verkado de poemoj en Esperanto sekvas tuj post la kurso por komencantoj. [...] kaj vere plenas je poetoj pli aŭ malpli talentaj. [...] En la frua epoko la poemoj de *Zamenhof*, *Devjatnin*, *Hankel*,

Schulhof kaj multaj aliaj tre gravis, kaj por la lingva stabiliĝo, kaj por la evoluo de esperantista sento de komuneco. [...] En sekvaj jardekoj aperis poezio pli matura, ekz. socialisma poezio de *Miĥalski*, la parnasismo

de *Kolocsay*, la postparnasismo de *Auld* kaj *Boulton* aŭ la modernismo de *Ragnarsson*, *Nervi*, *Camacho* kaj aliaj. Post 1980 la originala poezio ekhavis novan, ŝatatan branĉon el kantotekstoj de muzikgrupoj kiel *Persone* kaj kantistoj kiel *Bronŝtejn*.”

Literaturo ne estas nur poezio. La unua originala prozo de beletra karaktero aperis en junio 1891. En Kroze–proze troviĝas ”Baza legolisto de la originala Esperanto-literaturo” (kompilita de *William Auld* en 1988 kaj ĝisdatigita de li en 1997).

Kroze–proze pritraktas literaturon de la komenco ĝis hodiaŭ el diversaj aspektoj. Mi multfoje ekz. vidis la svedan nomon *Stellan Engholm*, sed ne sciis ion pri la homo malantaŭ la verkado. Nun mi scias ion. La 158-paĝa libro estas konsulta libro sed ankaŭ ĝi enhavas la propran opinion de

Sten Johansson pri la verkistoj kaj iliaj skribmanieroj.

Mi imagas ke studantoj, kiuj vere volas scii pri la historio de la esperanta literaturo finlegos la tutan libron. Por aliaj bonas legi partojn. Unu ĉapitro temas pri krimromanoj, aliaj pri Scenoj el Siberio, pri Bohemia amoro, pri Dialogoj kaj Scenigado en prozo. La plej lasta ĉapitro temas pri la verkisto mem kaj lia literatura verkado. Ni vere fieras pri nia diverstalenta verkisto. Krom la renkontoj de interesaj elpensitaj homoj oni ankaŭ ricevas novajn vortojn, kiuj ankoraŭ ne troviĝas en vortaroj – almenaŭ ne en la miaj. Tio eĉ pli validas liajn romanojn pri *Marina* (”*Marina*” kaj ”*Marina ĉe la limo*”).

Bonan legadon!

Siv.

Ligilo al legendaj libroj

VERKOJ

Esperanto estas ne nur *lingvo*
Esperanto estas *kulturo*

En man på youtube föreslog sina följare att gå in på nätet och läsa pdf-filer av esperantoböcker.

Den länk han föreslog verkade inte så bra eller aktuell, men så fann jag i länksamlingen

Chenero denna länk, som heter *Verkoj.com*, <http://verkoj.com/index.html>.

Den har devisen: Esperanto estas ne nur lingvo – Esperanto estas kulturo.

Inga Johansson

Nova esperanta infanlibro de Julian Modest

”*La aventuroj de Jombor kaj Miki*” – infanlibro, originale verkita en Esperanto. Eld.: Dokumenta Esperanto-Centro, Đurđevac (Kroatio), 2020, grafike aranĝis *Josip Pleadin*, ilustris *Ivana Pleskina*, postparolo *Blazio Wacha*.

La libro allogas per la neordinaraj aventuroj de la knabo *Jombor* kaj la eta *Miki*, kiu estas dekcentimetra, tamen sperta fari miraklojn –

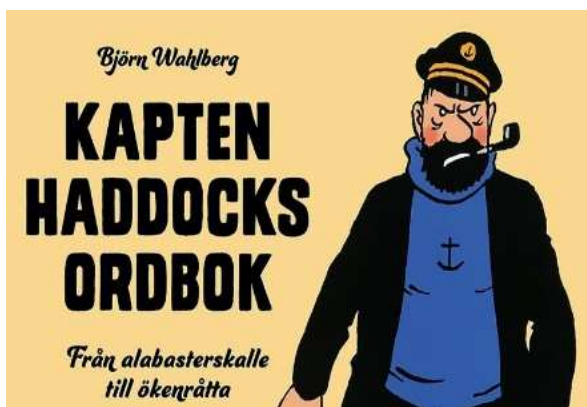
flugi rapide, eniri nerimarkeble en domojn, vendejon, piratŝipojn, indianajn tendarojn.

Julian Modest bone konas la infanan pensmanieron, rakontas majstre, vekas la infanan fantazion kaj montras la mirindan buntan mondon de la fabeloj. La libro instigas la etajn legantojn pensi, rezoni, fantazii. La

legaĵo estas simpla, facila, konvena por ĉiuj, kiuj komencas lerni la Internacian Lingvon. "La aventuroj de Jombor kaj Miki" estos por la legantoj pordo al mirakla mondo.

La libro estas mendebla ĉe Dokumenta Esperanto-Centro, Josip Pleadin –
josip.pleadin@gmail.com

Sakraĵoj de kapitano Haddock

Inga trovis novan svedan libron kun la emociplenaj sakraĵoj de kapitano Haddock. Legantoj de Tintin rekonas ilin. Inga kolektis ekvivalentojn el la esperantaj eldonoj de Tintin (Tinĉjo):

Kanajloj!... Gluuloj!... Senŝuuloj!... Trogloditoj!... Ĉuk-ĉuk-ŝaftoj!... Sovaĝuloj!... Aztekoj!... Ranoj!... Tapiŝvendistoj!... Ikonoklastoj!... Sentaŭguloj!... Ektoplasmoj!... Rivermaristoj!... Volapukistoj!... Galeopitekoj!... Leptinotarsoj!... Fuĝuloj!... Makakoj!... Parazitoj!...

Aĉa ebrulo	fyllehund, ett otäckt fyllo
Adasisto	en poet som missbrukat dåliga rim
Amfitriono	Amfitryon, grekisk mytologisk kung
Anakoluto	anakolut, från grekiskans anakolouthon, från an-: 'inte'
Antropopiteko	chimpan
Arlekeno	Harlekin
Atombombo	atombomb
Aztekoj	azteker
Banditoj	banditer
Baniko	egennamn från en bok av Louis Beaucaire 1970
Bazara Moŝto	majestätet över basaren
Bervalano (Bervalo)	kiu estas fikcia loko – bok av Louis Beaucaire 1970
Botelsuĉisto	flasksugare
Brutulo	gangster, råbuse
Cianido	cyanid
Demisiisto	en, som begärde avsked – som sa upp sig
Diplodoko	dinosaurie
Ebrulo	fyllo

Ebriografo	titel på någon berusad person
Ektoplasmo	Ektoplasma – den klara proteinfattigare, icke-korniga yttre delen av en cells cytoplasma, eller ett vanligen vitt eller grått gelatinliknande material som påstås utsöndras från ett spiritistiskt mediums kropp under djup trans.
Fajrigisto	pyroman
Fi	fan, fy, tvi, usch
Filibustro,	person som förhalar ett beslut genom att hålla onödigt långa tal
Filoksero	vinlus
Fiuloj	uslingar, skurkar
Flavbekulo	någon med gul näbb
Fuĝuloj	flyktingar
Fulmo kaj tondro, fulmotondro	Blixt och dunder
Galeopitekoj	pälsfladdrare
Giroskopo	gyroskop
Glicirizo	lakrits
Gluulo	klisterprins
Herezulo	kättare
Hidrokarbido	kolväte

Idisto	användare av språket Ido
Ikonoklasto	anarkist, omstörtare
Impertimentuloj	näbbgäddor, fräcka och uppnosiga
Infanteriano	infanterist, fotsoldat
Kanjlo	bov, skurk, buse
Kanibalo	kannibal
Keksmuldulo	kexformare
Kokosnukso	kokosnöt
Kolokinto	kolokvint – giftig, bitter gurkväxt
Korsaro	fribrytare
Leptinotarsoj	skalbaggar, bladbaggar
Litopelto	sängpäls
Makakoj	primater, apor, makaker
Makrocefalo	kasketot
Malfeliĉuleto	en liten olycklig stackare
Megalomaniulo	någon med storhetsvansinne
Mil lukoj	tusen fönsterluckor
Misedukitoj	felutbildade personer
Morbilo	mässling
Mort-imunulo	döds immun person
Mulkapulo	mulskalle
Muzelo de poefago	jakmule
Naposuko	kålrots-saft
Nuksoŝelo	nötskal
Parazitoj	parasiter
Perfido	svek, förräderi
Pirato	pirat
Plastraro	en massa plåster
Plongĝ'!	plask! ljud vid dykning
Pluĉ'!	plask! ljud när mogen frukt slår i backen

Poefago	jak, grymtoxe
Povraj piedetoj	arma små fötter
Ranoj	grodor
Reakcibuldozo	en bakåtsträvande bulldozer
Renegato	överbrytare, avfälling
Rivermaristoj	”flodsjömän”
Sankta Funelo	helig trätt
Satrapoj	ståthållare
Sensencaĵo	dravel, nonsens, trams
Senŝuuloj	skolösa, barfotingar
Sentaĝuloj	oduglingar, odågor
Senvertebrulo	ryggradslös
Simiego	jätteapa
Sklavuzanto	slavanvändare
Skorzoneraj	svartrötter
Sovaĝuloj	vildar, vildingar
Speco de ekvilibristo	Ett slags balanskonstnär
Speco de neandertalo	Ett slags neandertalare
Ŝercemuloj	skojare, skämtare
Ŝipknabo	skeppsgosse
Tapiŝvendistoj	mattförsäljare
Teknokrato	tekniker, teknokrat
Tondro kaj trumpeto	Dunder och trumpeter
Trogloditoj	gärdsmyg (fåglar)
Vafloferoj	våffeljärn
Vampiro	vampyr
Vegetarano	vegetarian
Volapukistoj	användare av språket Volapük

Ora Ĵurnalo är medlem i Tidningsverksta'n sedan januari 2020

Christer Wigerfelt skriver:

Ora Ĵurnalo har nyligen blivit medlem i Tidningsverkstan. Föreningen är en ideell organisation som har funnits i drygt 25 år, med säte i Göteborg. Men vad är Tidningsverkstan och varför är det bra att Ora Ĵurnalo blivit medlem?

Lite historik kan förklara vad Tidskriftsverkstan är och på vilket sätt Ora Jurnalo kan ha glädje av att vara medlem. Till förhistorien hör att det sedan 1970-talet finns ett tidskriftsstöd att söka för att säkra en stor del av kulturtidskrifterna runt om i landet. I början av 90-talet blev det allt tydligare att produktionen av tidskrifterna stod inför ett teknikskifte. Digitaliseringen av produktionen gick stegvis och i början var datorer och kringutrustning ganska dyra. På Kulturrådet föreslog man då att några städer med relativt många tidskrifter skulle kunna skapa föreningar där de olika tidskrifterna skulle kunna dela på utrustning.

Så blev det och i fyra städer bildade tidskrifterna föreningar med olika namn men med likartad verksamhet. Det blev Stockholm, Göteborg, Malmö och Luleå som fick pengar till dessa verkstäder. Det flöt på bra med verksamheterna i dessa verkstäder och här fanns även utrymme för att anställa tekniker som kunde hjälpa till att leda in redaktionerna i den nya teknikens mysterier.

Tidskriftsverkstan blev verksamhetens centrum, först på Vallgatan och senare i Lagerhuset. En lite bredare verksamhet, med bokförlag, ekonomihantering och viss distribution startades av Nätverkstan och här fanns täta personalunioner. Startkapitalet till Nätverkstan tillfördes av tidskriften Ord & Bild och Tidskriftsverkstan, där bägge blev hälftenägare. Ironiskt nog skulle det visa sig att Nätverkstan växte sig betydligt starkare än sina ägare, vilket inte har varit enkelt att bemästra. Relationen har skapat oklarheter om hur verksamheterna organisatoriskt har sett ut för utomstående.

Länge flöt verksamheten i Tidskriftsverkstan på i god anda, samtidigt som tekniken blev allt billigare. Allt fler redaktörer skaffade sig egen dator och senare även alltmer kringutrustning som externa hårddiskar, skanner och printers. Detta ledde vidare till att redaktionerna alltmer ansåg att det var

Ett publikt arrangemang på Frölunda bibliotek i samband med att vår utställning var placerad här. Idehistorikern Sven-Eric Liedman gjorde jämförelser mellan dagspressen och kulturtidskrifterna.

Christer Wigerfelt

bekvämare att tillverka tidskriften på redaktörernas datorer än att boka tid i Tidskriftsverkstan. Teknikutvecklingen var liknande på tryckerierna, det blev allt enklare att producera en trycksak utan att behöva lära sig särskilt mycket om trycksakernas finesser.

Redaktionerna droppade av en efter en och för ett tiotal år sedan återstod bara några enstaka tidskrifter som hade behov av Tidskriftsverkstan, som reagerade på utvecklingen genom att successivt minska på sina lokalytor. Denna utveckling uppmärksammades även av Kulturrådet, som ansåg att verkstäderna en gång måste tänka i nya banor. Deras analys nu var att det gäller att få folk att läsa tidskrifterna. Parallellt med detta kunde man också avläsa tilltagande svårigheter att behålla och rent av få fler att prenumerera på en kulturtidskrift. Prenumerantstockarna har under senare tid varit krympande för de flesta kulturtidskrifter medan nåttidskrifterna har ökat i betydelse.

I det läget började Tidskriftsverkstan pröva nya sätt att stödja tidskrifterna. Idag arbetar vi efter några olika huvudspår. Biblioteken har blivit våra bästa allierade, dels genom att

ha presentationer av tidskrifterna med program som de själva skapar. Det kan vara presentationer av författare som medverkat i en tidskrift. Här är vår roll ibland att hjälpa biblioteken att bygga upp sådana mötesplatser. Varje höst under flera år har vi haft tidskriftdagar med ett mer fullödigt program, numera under en halvdag på Stadsbiblioteket. På många bibliotek har vi turnerat med en utställning. Mest har det varit på bibliotek i Göteborgsområdet. Nu vill vi även arbeta mot andra regioner. Förra året

besökte vi alla större bibliotek i Halland och nu bearbetar vi kommuner i Kalmarområdet. Vi sprider också en antologi gratis med texter från de olika tidskrifterna.

Vi bedömer att den nya verksamhetsinriktningen är något som alla tidskrifter är glada över.

Christer Wigerfelt

ordf styrelsen och redaktör i nätmagasinet Alba.nu

Fenikso – esperanto tidning från Nederländerna

Inga Johansson skriver:

Den nederländska esperantorörelsen har en tidning som heter Fenikso – revuo de Esperanto Nederland.

Denna länk informerar om deras tidning <https://www.youtube.com/watch?v=IAawb0RzfHE>

Läsare av denna tidning är inte bara medlemmarna i esperantoföreningen utan också esperantister från andra håll, även andra länder och man räknar med att inte alla ännu kan esperanto, så man har vissa partier i tidningen på modersmålet.

I tidningen finns intervjuer, intressanta nyheter, annonser om aktiviteter. I det senaste numret fanns en bokrecension och bilder från "Black lives matter" samt ett recept på en sparris-meny.

Man kan läsa Fenikso på nätet eller som papperstidning.

El la ĉeĥa magazino "informilo"

Paralela Universo estas unu-taga festo de Esperanto, okaziganta en diversaj lokoj samtempe. Iu ajn en la tuta mondo povas organizi la lokan eventon,

prefere meze de aŭgusto, de tagmezo ĝis la 6-a posttagmeze. Paralela Universo ekstartis en la jaro 2016.

En la jaro 2017 partoprenintoj laŭ lando, urbo kaj grando: Argentino: Bonaero (12), Mendoza (6); Brazilo: Goiania (10), Recife (10); Danio: Kopenhago (10); Kameruno: Douala (4); Kanado: Kalgario (12), Londono (4), Montrealo (9), Saguenay (4), Toronto...

En la jaro 2019 en la sanfranciska golfregiono, Kalifornio. Entute 20 esperantistoj vizitis Stanford Universitaton: ili surgrimpis la Prezidanto-Hoover-turon, vizitis la centran placon kun ĝia bela preĝejo, vizitis la universitaton.

Ĉeĥoj kunvenis kun germanoj en Krásná Lípa. Ni promenis tra la bela pejzaĝo de norda Bohemio, grimpis al la belvida turo, piknikis,

kafumis kaj precipe travivis belan tagon kun amikoj.

Tiu ĉi-jara Paralela Universo estis la 15-an de aŭgusto kaj la ĉeĥaj esperantistoj renkontiĝis en Prago. Dum la kunveno partoprenantoj krom babilado kaj ludado ankaŭ kolektis monon por Bejruto.

L. Angelová

Nova versio de Mazi en Gondolando

Muzzy en Gondolando estas brita animacia TV-serio de 1986, kreita por instrui la anglan. En Haag oni faris esperantan version – Mazi en Gondolando. Mi de tempo al tempo havis Adam, mian nepon, sidantan sur miaj genuoj, spektante la filmon. Kaj li kaj mi ŝatis la rolulojn. Kiam mi nun iomete spektas la novan version mi ne ŝatas la novan aspekton – aparte ne la novan Mazon. Sed oni al kutimiĝas. Plej gravas ke estas amuzaj esperantaj lecionoj. Kion vi pensas? / Siv

https://www.youtube.com/watch?v=07ZOGxxRQsU&fbclid=IwAR0tp_xYm_dxBnsybHjVnU4R9-KH

Anglo rigardas Svedion

Arto de Harold Brown / Harold Browns konst.

Kerstin Rohdin skribis:

Karaj geamikoj,

Mi volas sendi al vi la hejmpaĝon de Harold Brown. Eble vi jam ricevis parton de ĝi, sed nun estas aldonitajn kelkajn el liaj pentraĵoj.

<https://harold-brown-author-verkisto.webs.com/artarto.htm>

Red house at old tombs (Uppsala högar)
Ruĝa domo ĉe malnovaj tomboj (Uppsala högar)

Lake in Östergötland
Lago en Östergötland

The sea at Oskarshamn
La maro ĉe Oskarshamn

Glimmingehus fortress
Fortigita kastelo Glimmingehus

Swedish landscape
Sveda pejzaĝo

Landscape in Skåne (Scania)
Pejzaĝo en Skåne

Landscape in Högsby
Pejzaĝo ĉe Högsby

Fields in Skåne (Scania)
Kampoj en Skåne

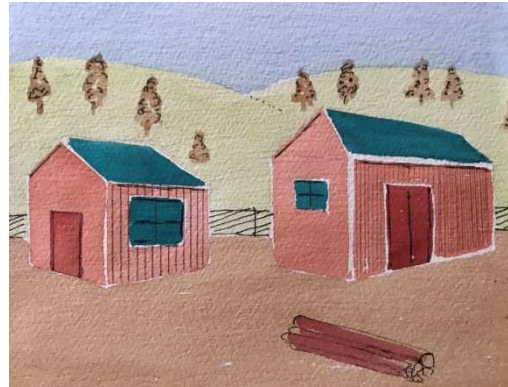
Church in Stehag
Preĝejo ĉe Stehag

Farmhouse
FARBBIENO

House in Småland
Domo en Småland

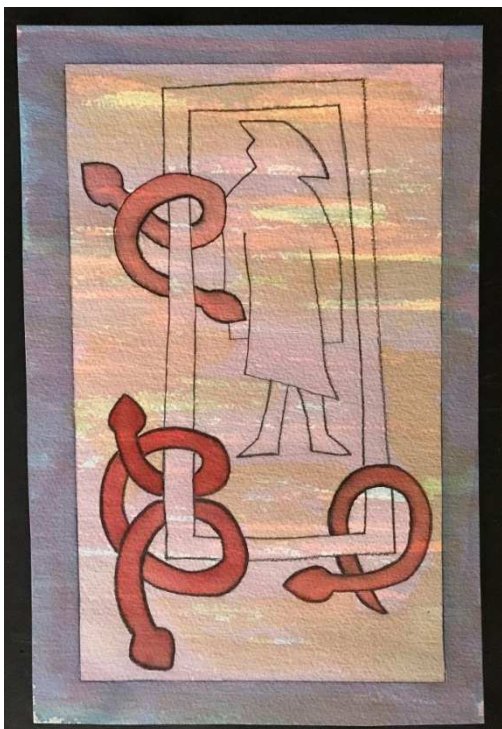
Rural houses
Kamparaj domoj

Swedish countryside
Sveda kamparo

Swedish town
Sveda urbeto

Rune stone on Gotland
Bildŝtono sur Gotland

Lion fighting snake - Viking stone picture
Leono batalas kontraŭ serpento -
Vikinga ŝtondesegnaĵo

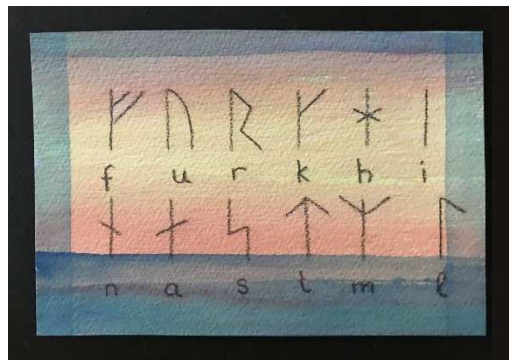
Landscape at Högsby
Kamparo ĉe Högsby

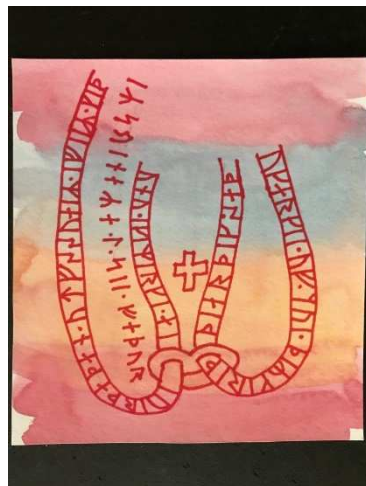
Cliff at Omberg
Klifo ĉe Omberg

Sweden
Svedio

Rune letters
Runaj literoj

Rune stone inscription north of Stockholm
"Ulvkel and Arnkel and Gye created this stone circle to hold court sessions. No memorial shall be greater than this, which the mighty sons of Ulv have set up for their father."

Runŝtona skribo norde de Stockholm
"Ulvkel kaj Arnkel kaj Gye kreis tiun ĉi ĵuĝo-lokon. Neniu memorigaĵo fariĝos pli granda ol tiu ĉi, kiun la fortaj filoj de Ulv starigis pri sia patro."

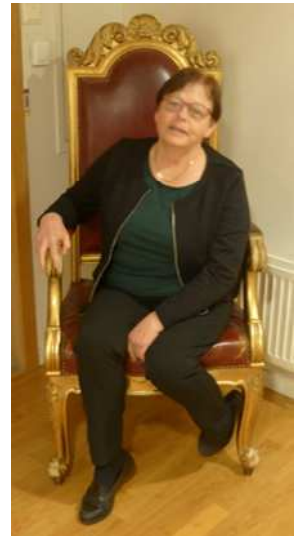
Daŭrigu la spektadon per klako de:

<https://harold-brown-author-verkisto.webs.com/artarto.htm> / Siv

Ingegerd intervjuar Olof Pettersson, fd styrelseledamot i SEF

Olof Pettersson, eksestrarano de SEF, intervjuita de Ingegerd

Vilken utbildning har du och vad arbetar du med?

Jag har dubbla examina: dataingenjör och språkvetare. Jag arbetar som teknisk skribent eller teknikinformatör – skriver manualer, kan man säga – så det är en passande bakgrund för yrkesrollen.

Hur kom det sig att du fick intresse för Esperanto och hur använder du språket idag?

När jag började på KTH för dryga tjugo år sedan hamnade jag i samma klass som Janko Luin, som jag tror många vet vem det är, eller åtminstone känner igen efternamnet.

Jag var ganska språkintresserad redan då och följde med till någon klubbträff i lokalen på Vikingagatan. Jag började med en nybörjarkurs som Stockholmsklubben höll i och blev så småningom medlem, men var inte särskilt aktiv de första åren. Sedan, 2005, när jag bestämde mig för att sadla om lite och började läsa språkvetenskap på universitetet, vaknade även intresset för esperanto igen.

Kiun edukadon vi havas kaj kun kio vi laboras?

Mi trapasis duoblajn ekzamenojn: komputila inĝeniero kaj lingvisto. Mi laboras kiel teknika skribisto aŭ teknikinformisto – skribas manlibrojn, oni povas diri – do tio estas konvena fono por la profesia rolo.

De kio venas ke vi interesiĝis pri Esperanto kaj kiel vi uzas la lingvon hodiaŭ?

Kiam mi komencis je KTH, Kungliga Tekniska Högskolan (Reĝa Teknika Universitato), antaŭ pli ol dudek jaroj, mi alvenis en la sama klaso kiel Janko Luin, kiun mi pensas ke multaj konas, aŭ almenaŭ rekonas lian familian nomon. Mi interesiĝis iom pri lingvoj eĉ tiam kaj partoprenis iam ĉe klubeja renkonto en Vikingagatan. Mi komencis per komencanta kurso en la Stokholma klubo kaj kun la tempo fariĝis membro, sed mi ne estis speciale aktiva dum la unuaj jaroj. Poste, en 2005, kiam mi decidis ŝanĝi profesion iomete kaj komencis studi lingvosciencan en la universitato, la intereso pri esperanto ankaŭ

Jag använder språket mer eller mindre dagligen, i den mening att det kommer mejlutskick i inkorgen, jag ser inlägg på esperanto i mina flöden på sociala medier, jag läser emellanåt böcker och tidningar, lyssnar på musik och tränar esperanto i appen Duolingo.

Jag har varit på ett par kongresser, när de har hållits någorlunda i närområdet. Ibland, när jag varit ute och rest, har jag också provat att kontakta någon klubb eller esperantist på resmålet via nätet i förväg, och träffat dem om det har passat. Det kan jag rekommendera! Just nu [första veckan i augusti] pågår ju dessutom Virtuala Kongreso de Esperanto 2020 online, i stället för världskongressen i Montreal, som blivit uppskjuten till 2022 på grund av coronapandemin. Det ger ju också tillfällen att lyssna på webbsända föredrag, samtal och konserter.

Är det svårt att nå fram till unga människor idag, varför i så fall? Vad skulle det vara som motar bort unga?

Min gissning är väl lika god som någon annans, men jag tror det gäller både unga och lite mindre unga: det finns betydligt fler saker som tävlar om vår tid, vår uppmärksamhet och våra pengar nu än för tio eller tjugo år sedan. Det går dessutom utmärkt att både lära sig esperanto, beställa böcker själv via nätet och hitta andra esperantister i sociala medier, så att vara medlem i en klubb är inte heller längre samma nyckel till att få kontakt med andra eller tillgång till läromaterial och läsning. Folk är nog fortfarande medlemmar i olika föreningar, men jag tror att de vill ha ett konkret syfte, en konkret nytta: medlemskap i idrottsföreningar eller gymkedjor ger tillgång till sporthallar och träningsutrustning. Påverkansorganisationer ger möjlighet till utlopp för politiskt engagemang, att stödja hjälporganisationer känns bra för samvetet, och så vidare. Så jag vet inte om något direkt "motar bort", men vi har kanske inte heller något uppenbart fördelaktigt att locka med. I alla fall lockar det bara ett fåtal.

denove vekigis. Mi uzas la lingvon pli malpli ĉiutage, ĉar venas retroŝtoj en la leterkesto, mi vidas kontribuojn en Esperanto en miaj fluoj en sociaj retoj, mi foje legas librojn kaj gazetojn, aŭskultas muzikon kaj praktikas Esperanton en la programo Duolingo.

Mi partoprenis en kelkaj kongresoj, kiam ili aranĝigis sufiĉe proksime. Kelkfoje, kiam mi estis vojaĝinta, mi kontaktis per la interreto klubojn aŭ esperantistojn, kaj renkontis ilin se estis oportune. Tion mi rekomendas! Ĝuste nun (la unuan semajnon de Aŭgusto) okazas krome la Virtuala Kongreso de Esperanto 2020 interrete, anstataŭ la tutmonda kongreso en Montrealo, kiu prokrastiĝis al 2022 pro la Covid-19 pandemio. Tie ankaŭ estas ŝancoj por aŭskulti retelsendajn prelegojn, paroladojn kaj koncertojn.

Ĉu estas malfacile atingi gejunulojn hodiaŭ, kaj, en tia okazo, kial? Kio povus esti, kio forpelas junulojn?

Mia supozo eble estas tiel bona kiel de iu ajn alia, sed mi pensas ke por kaj junuloj kaj plenkreskuloj: estas signife pli da aferoj kiuj konkuras pri nia tempo, nia atento kaj niaj monoj hodiaŭ, ol antaŭ dek aŭ dudek jaroj. Cetere estas bonege mem lerni esperanton kaj mendi librojn per interreto kaj trovi aliajn esperantistojn en sociaj retoj. Do esti klubmembro ne plu estas la sama ŝlosilo por atingi kontakton kun aliaj aŭ disponi lernilojn kaj legaĵojn. Homoj ja daŭre estas membroj en diversaj societoj, sed mi kredas ke ili deziras konkretan celon, konkretan profiton: membreco en sportaj societoj kaŭzas uzrajton por sporthalaj kaj trejniloj.

Influaĵaj organizaĵoj donas ŝancon por politika partopreno, subteni helporganizaĵojn estas bone por la konscienco, kaj tiel plu. Do, mi ne scias ĉu io fakte forpelas iujn, sed ni eble ne havas iun evidentan avantaĝon por logi iujn.

Ĉiukaze tio nur logas malmulton.

Kiu estas la plej bona metodo por lerni Esperanton hodiaŭ?

Mi ja ne povas respondi al tio, devas varii de persono al persono kiamaniere oni plej bone lernas. Duolingo estas ja populara kaj granda

Vilket är bästa metoden att lära sig esperanto idag?

Det kan jag nog inte svara på, det måste ju variera från person till person, hur man lär sig bäst. Duolingo är ju populärt och en stor plattform, så det är jättebra att esperanto finns bland språken där.

Haken är ju att långt ifrån alla behärskar engelska på en sådan nivå att de kan lära sig ett annat språk genom det. För esperanto kan man dock också välja spanska, portugisiska, franska, och inom kort även kinesiska som undervisningsspråk, så det öppnar ju upp för fler ute i världen åtminstone.

En vanlig fråga om esperanto som åtminstone jag brukar få på mässor, och som säkert många känner igen, är "hur många talar det?" Det går ju inte att svara på med någon exakthet, men att Duolingo redovisar antalet aktiva användare på varje kurs gör att man åtminstone kan säga att det just nu finns omkring 730.000 i världen som lär sig esperanto den vägen. Det säger förstås inget om nivån: en del kanske precis bara börjat, medan andra redan kan lite mer och mest använder övningarna som repetition. Det är åtminstone en konkret siffra och inte bara en vag gissning.

Hur står sig datorer mot fysiska träffar?

Just nu i coronatider finns det väl inte så mycket alternativ, särskilt om man är i riskgrupp, och tidigare när det rådde reseförbud även inom landet...

Nu är det ju lite lättare restriktioner men man ska inte vara oförsiktig för det!

Min erfarenhet från SEF-styrelsen är att medlemmarna ju är utspridda i landet, så där har vi kört med Skype-möten (och mer nyligen Zoom), delad skärm och vårt diskussionsforum Diskutejo i flera år. Så det arbetssättet är inget nytt.

Med det sagt, är det förstås trevligare att träffas fysiskt, oavsett om det är ett formellt möte eller socialt umgänge – ofta lite av både och ju. Det blir ett annat samtal, man kan resa sig en stund, gå en promenad

estrado, do estas bonege ke esperanto troviĝas inter la lingvoj tie. Enestas tubero ke tute ne ĉiuj regas la anglan en tia nivelo ke ili povas lerni alian lingvon per ĝi.

Por Esperanto oni ankaŭ povas elekti la hispanan, la portugalan, la francan, kaj post nelonge ankaŭ la ĉinan kiel instrulingvon. Do, tio ebligas almenaŭ por pli multaj en la mondo.

Ofta demando pri Esperanto, kion almenaŭ mi kutime ricevas en foiroj, kaj io, kion certe multaj rekonas estas "kiom da homoj parolas ĝin?" Oni ne povas respondi per iu ekzakteco, sed ke Duolingo raportas la nombron da aktivaj uzantoj en ĉiu kurso, signifas ke oni almenaŭ povas diri, ke ĵus nun troviĝas ĉirkaŭ 730 000 en la mondo kiuj lernas Esperanton tiamaniere. Tio kompreneble ne atestas pri la nivelo. Iuj eble ĵus komencis, dum aliaj jam scias iom pli kaj ĉefe uzas la ekzercojn kiel ripetadon. Almenaŭ tio estas konkreta cifero, kaj ne nur nepreciza diveno.

Kiel komputiloj stas en la konkurado kun fizikaj renkontiĝoj?

Ĝuste nun en koronaj tempoj ja ne estas multaj alternativoj, aparte se oni estas en riska grupo, kaj pli frue, kiam regis malpermesoj vojaĝi eĉ ene en la lando....

Nun estas iomete pli facilaj restriktioj, sed tamen oni ne estu nesingarda.

Mia sperto de la SEF-estraro estas ke la membroj ja troviĝas dise en la lando, do ni uzis Skajpon (kaj nuntempe Zoom) kun dividita ekrano kaj nian diskut-forumon, Diskutejo, dum pluraj jaroj. Do, tiu labormaniero estas nenie nova.

Tio dirite, estas pli agrable renkontiĝi fizike, ĉu en formala kunveno aŭ socia interrilato – ofte iomete de ambaŭ, evidente. Ekestas alia interparolo, oni povas stariĝi por iom da tempo, promeni kune, manĝi aŭ kafumi kune, paroli pri io tute alia, kaj estas pli facile alteri inter parolo en grupo aŭ individue, se kelkaj bezonas diskuti ion speciale.

Krome la samo koncernas ĉiujn, kiuj aktivis en kluboj kaj grupoj, ke ni troviĝas dise en la

tillsammans, äta eller fika tillsammans, prata om något helt annat, och det är lättare växla mellan att samtala i grupp eller enskilt om några behöver diskutera något särskilt.

Sen gäller samma sak för oss alla som är aktiva i klubbar och grupper, att vi är spridda i landet. Att bara träffas en eller ett par gånger om året på årskongressen och någon mer träff räcker inte långt för att få saker gjorda mer kontinuerligt. Vi måste helt enkelt använda de tekniska lösningar som finns för samarbete på distans! Men det utesluter förstås inte att träffas fysiskt emellanåt också! Det går ju också att kombinera de två: att några träffas på ett ställe och sitter vid samma dator, och är uppkopplade med några andra runt en dator på något annat ställe. Det ger dessutom möjligheten för lite mindre teknikvana att också kunna vara med och känna sig delaktiga!

Vilken form av utlärningsstillfällen tycker du SEF:s olika klubbar i Sverige skall satsa på? Studiecirklar eller annat?

Jag tror inte att det finns ett enskilt "rätt svar" på den frågan. Förhoppningsvis har klubbar och grupper egna erfarenheter av vilka former som fungerat bra eller mindre bra för dem. Det beror ju också på vad man har för tänkt målgrupp. Min käpphäst (eller en av dem) är att vi måste bli bättre på att dela och utbyta erfarenheter mellan såväl klubbar och grupper som enskilda medlemmar i landet. Diskutejo (intere.se) är ett utmärkt forum för det, eller berättande artiklar i vårt medlemsorgan La Espero.

Många bibliotek och studieförbund har språkkaféer. Att få in en fot i såna sammanhang och ha ett esperantobord är ett sätt att synas. Visst, många av besökarna är kanske invandrare som vill träna svenska (vilket vi ju också kan erbjuda samtidigt!) och andra kanske mest är personer som vill repetera sin gamla skolfranska eller – engelska med lite lättsam konversation, men några enstaka kanske ändå blir nyfikna!

Det värsta som kan hända är väl att få sura kommentarer som "Äsch, esperanto! Inte kan

lando. Nura renkontiĝo unu aŭ kelkajn fojojn jare en jarkongresoj kaj en iu plia kunveno ne sufiĉas longe por pli kontinue finfarigi aferojn. Ni simple devas uzi la teknikajn solvojn, kiuj troviĝas por kunlabori distance!

Sed tio ja ne signifas ke oni ne ankaŭ renkontiĝu reale de tempo al tempo.

Funkcias ankaŭ kombini la du: tion ke kelkaj kunvenas en unu loko sidante ĉe la sama komputilo, kunĉenitaj kun kelkaj aliaj sidantaj ĉirkaŭ alia komputilo en iu alia loko. Tio ankaŭ ebligas por malpli teknike al kutimiĝintaj ĉeesti sentante partoprenecon!

Pri kia formo de instru-okazoj vi opinias ke la diversaj kluboj de SEF devas sin okupi? Studrondoj aŭ alie?

Mi pensas ke ne troviĝas unu sola "ĝusta respondo" al tiu demando.

Espereble la kluboj kaj grupoj havas proprajn spertojn kiaj formoj funkciis bone aŭ malpli bone por ili.

Ankaŭ dependas al kiu grupo oni celis. Mia amata ĉevaleto (aŭ unu el ili) estas ke ni devas fariĝi pli bonaj pri divido kaj interŝanĝo de spertoj kaj inter kluboj kaj grupoj kaj inter individuaj membroj en la lando.

Diskutejo (intere.se) estas elstara forumo por tio, aŭ rakontantaj artikoloj en nia membroorgano La Espero.

Multaj bibliotekoj kaj studrondaj organizoj havas lingvokafejojn. Havi amikajn rilatojn en tiaj kunligoj kaj havi esperantan tablon estas maniero fariĝi videbla.

Certe, multaj vizitantoj (eble) estas enmigrintoj, kiuj volas ekzerci la svedan (kiun ni ankaŭ povas oferti samtempe) kaj aliaj (plejparte) estas personoj, kiuj volas ripeti sian malnovan lernejan francan aŭ la anglan per iomete facila konversacio, sed kelkiuj tamen eble fariĝos scivolemaj!

La plej malbona, kiu povus okazi ja estas ricevi acidajn komentojn kiel "Ba, Esperanto, ĉu tio estas io pri kio serioze okupiĝi!"

Sed tiam oni tamen scias ke ili scias pri ĝi!

det vara något att satsa på!" Men då vet man i alla fall att de känner till det!

Hur tror det går med lärarfrågan i Sverige för esperanto? Blir det mer och mer kontakter med Europas klubbar och kurser?

Jag tänker att så länge esperanto inte räknas till "moderna språk" som ingår i läroplanen, kommer det väl inte heller finnas någon efterfrågan på lärare i det.

Tidigare fanns kursen Latin och allmän språkkunskap, där man kunde smyga in någon gästlektion, och senare, i och med läroplanen Gy11 för gymnasiet, infördes kursen Människans språk inom det humanistiska programmet, där kunskap om konstgjorda språk och språkets roll i interkulturell kommunikation ingår bland de centrala delarna. Så det finns ju ändå små ingångar. I övrigt får man väl satsa utanför skolan, på samarbeten med studieförbund och hålla utkik efter språkkaféer och engagera sig där. Göra reklam inifrån. En idé som jag och Hokan Lundberg hade när det begav sig, som väl tyvärr lite rann ut i sanden, var att ta fram ett läromaterial om esperanto i synnerhet, anpassat till Människans språk, att erbjuda för gratis nedladdning och visa upp eller dela ut på mässor.

Jag har också för mig att Lars Forsman eller Folke Wedlin gjorde ett material, men jag vet inte hur stor spridning det i så fall fick. Det behöver ju inte vara för sent än, men det behövs personer som har kontakter i skolan (eller som kan engagera sig i att etablera kontakter), och personer som vill och har möjlighet att hålla gästlektioner. Dessa behöver inte vara samma personer, men det behöver finnas en samordning så att vi inte lovar något som sedan inte kan fullgöras.

Kontakter med klubbar i Europa är också något man skulle kunna använda under sådana gästlektioner: med dagens möjligheter till videosamtal, kan man i förväg etablera kontakt med någon klubb utomlands, och så mot slutet av en gästlektion (eller någon överenskommen tidpunkt), efter att ha lärt ut lite grunder och

Kiel vi pensas ke la demando pri esperantoinstruistoj iros en Svedio? Ĉu estos pli kaj pli kontaktoj kun la eŭropaj kluboj kaj kursoj?

Mi pensas ke kiom longe ke Esperanto ne estas kunkalkulata al la "modernaj lingvoj", kiujn la instruplano enhavas, verŝajne ne estos postulato pri instruistoj en tiu.

Pli frue troviĝis la kurso: La Latino kaj ĝenerala lingvoscio, kie oni povis kaŝe enmeti iun gastlecionon, kaj poste, lige al la instruplano GY 11 por la gimnazio, estis enmetita la kurso "La homa lingvo" ene en la humanista programo, kie scio pri konstruitaj lingvoj kaj la rolo de lingvoj en interkultura komunikado enestas inter la centraj partoj. Do troviĝas ja etaj eniroj.

Cetere oni ja devas labori ekster la lernejo, pri kunlaboro kun studrondaj organizoj kaj observi lingvokafejojn kaj engaĝiĝi tie.

Fari reklamon el interne. Ideo, kiun mi kaj Hokan Lundberg havis en "plej bonaj tempoj", kiu bedaŭrinde havis nenian rezulton, estis krei lernilon aparte pri Esperanto, adaptitaj al senkosta elŭto por montri aŭ disdoni en foiroj.

Mi ankaŭ pensas ke Lars Forsman kaj Folke Wedlin faris materialon, sed mi ne scias kiom granda disvastigo ĝi tiaokaze ricevis. Ne devas esti tro malfrue ankoraŭ, sed estas bezonataj personoj, kiuj havas kontaktojn kun lernejoj (aŭ kiuj povas engaĝiĝi establi kontaktojn), kaj personoj, kiuj volas kaj havas eblecon fari gastlecionojn.

Tiuj nepre ne devas esti la samaj personoj, sed devas esti ia kunordigo por ke ni ne promesu ion, kion ni ne poste povos plenigi.

Kontaktoj kun kluboj en Eŭropo estas io, kion oni povus uzi dum tiaj gastprelegoj per la hodiaŭaj eblecoj je videaj interparoloj, oni antaŭe povas establi kontakton kun iu klubo eksterlande, kaj do, fine de gastleciono (aŭ je iu interkonsentita tempopunkto) instruinte la bazojn kaj uzindajn frazojn, konekti interparolon kun la klubo kaj lasi la gelernantoj babili iomete kaj eble ekhavi "aha-sperton": "Mi lernis iomete de

användbara fraser, koppla upp ett samtal med klubben och låta eleverna prova att prata lite och kanske få en aha-upplevelse: "jag lärde mig lite av ett nytt språk på en timme och kunde använda det med en gång!"

Jag tror att sådana upptäckter kan sälja in esperanto bäst, att språk inte behöver vara så krångligt att lära sig! Jag har också varit med i flera år och hjälpt till med planerandet och organiserandet av Europeiska språkdagen i Europahuset i Stockholm, tillsammans med Tatu Lehtilä eller andra ur Stockholmsklubben. Dit kommer många hundra språkelever i högstadie- och gymnasieålder och deras lärare.

Många av eleverna har aldrig hört talas om esperanto, en del gissar att det är spanska för spanska (español) som står på bordsvepan och blir kanske besvikna, men i slutändan har åtminstone runt hundra elever och några lärare varje år fått kännedom om språkets existens och kanske även en snabblektion i det. Men jag vet också att många skolor arrangerar sina egna temadagar om språk, så att försöka hålla utkik efter sådana och hålla sig framme för att komma med där är ytterligare en möjlighet för att i alla fall synas i skolorna.

Tror du att esperanto förknippas med trender och organisationer i samhället som stöter bort språkintressenter?

Nej, det är kanske en generationsfråga i så fall, att lite äldre kan förknippa det med arbetarrörelsen för att någon äldre släkting lärde sig esperanto den vägen, kanske gick någon kurs på ABF. Många yngre däremot, verkar (enligt min erfarenhet från besökarna på Europeiska språkdagen, bland annat) inte ens ha hört talas om esperanto, så de är väl mer som oskrivna blad. Hos andra är det väl snarare den vanliga fördomen att esperanto bara är något slags låtsasspråk bara för att det är ett planspråk som får folk att tveka, eller tron att det är utdött och oanvändbart. Vad gäller trender i samhället så finns väl nu en ökad medvetenhet om klimat och miljö, och intresse för cirkulär ekonomi,

nova lingvo dum unu horo kaj povis tuj uzi ĝin!"

Mi pensas ke tiaj eltrovoj plej bone povos reklami Esperanton, ke lingvo ne povas esti tiel komplika por lerni!

Mi ankaŭ dum pluraj jaroj partoprenis en la planado kaj organizado de la Eŭropa Lingvotago en la Eŭropa domo en Stokholmo, kune kun Tatu Lehtilä aŭ aliaj el la stokholma klubo.

Tien venas multaj centoj da lingvo-lernantoj en la aĝoj de superaj klasoj de la baza lernejo kaj en la gimnaziaj aĝoj kune kun siaj instruistoj.

Multaj el la gelernantoj neniam antaŭe aŭdis pri Esperanto, kelkaj divenas ke estas la hispana (español), kiu estas skribita sur la tabla tolaĵo kaj elreviĝas, sed fine almenaŭ ĉirkaŭ cent gelernantoj kaj kelkaj instruistoj ĉiun jaron eksciis pri la ekzisto de la lingvo kaj eble ili ankaŭ ricevis rapidan lecionon pri ĝi.

Sed mi ankaŭ scias, ke multaj lernejoj aranĝas proprajn temotagojn pri lingvoj, do provi gvati pri tiaj kaj profiti la okazon por partopreni tie estas kroma ebleco por almenaŭ esti videblaj en la lernejoj.

Ĉu vi pensas ke oni asocias Esperanton kun tendencoj kaj organizoj en la socio, kiuj forpelas lingvointeresantojn?

Ne, tiaokaze eble estas afero de generacioj, ke pli maljunaj personoj povas ligi ĝin kun la labormovado, pro tio ke pli maljuna parenco lernis Esperanton tiamaniere, eble ĉeestis iun kurson de ABF.

Male, multaj pli junaj (laŭ mia sperto de la vizitantoj dum la Eŭropa lingvotago, i.a.) eĉ ne aŭdis pri Esperanto, do ili pli similas al "neskribitaj paĝoj".

Ĉe aliaj pli ĝuste temas pri la kutima antaŭjuĝo ke Esperanto nur estas tipo de fikcia lingvo, nur ĉar ĝi estas planlingvo, kio igas la homojn heziti, aŭ la kredo ke ĝi estas mortinta kaj neuzebla.

Pri la tendencoj en la socio eble troviĝas pli granda konscienco pri klimato kaj medio, kaj

delningsekonomi och återbruk. Med det kanske även intresse för föreningsarbete kommer tillbaka.

Invandring och integration är ju också aktuella frågor, så där kan man kanske hitta en nisch för esperanto, som ett sätt att snabbare lära sig svenska genom att börja med esperanto, och att lära känna svensktalande på samma gång, som dessutom förhoppningsvis är lite mer öppna för personer från andra kulturer.

Ser du en framtid för esperantorörelsen i Sverige?

Ja, alltså, intresset för esperanto och någon typ av gemenskap mellan esperantister kommer nog att finnas kvar i Sverige och världen även fortsatt tror jag. Dock ser vi ju redan nu att antalet klubbar har minskat – antingen gått ihop eller ombildat sig till grupper – för att inte tala om medlemsantalet.

Som jag redan varit inne på, finns det kanske inte samma lockelse eller behov för nya esperantointresserade att bli medlem i en förening, och omvänt kan man fortsätta träffas under föreningsliknande former i en mer informell grupp och åstadkomma saker tillsammans, utan att ha en förening med styrelse och årsmöten och protokoll.

På nationell nivå behövs nog ändå en organisation som SEF, som i egenskap av juridisk person kan vara den ”officiella instansen” och dels förvalta de tillgångar och det arkivmaterial vi har, dels vara landsorganisation för UEA och som medlemsorganisation och part i andra samarbeten på organisationsnivå.

Men den praktiska och faktiska verksamheten sköts ju av enskilda personer som gör saker tillsammans.

Har du en upplevelse, som var större än alla andra, när du tack vare esperanto kunde göra dig förstörd, berätta?

Medan jag pluggade svenska på universitetet var jag aktiv i studentrådet på institutionen, och det innebar att jag fick viss kontakt med

intereso por cirkloforma ekonomio, dividita ekonomio kaj recirkulado.

Kun tio eble la intereso por societa laboro revenos.

Enmigrado kaj integriĝo ja ankaŭ estas aktualaj aferoj, kaj tie oni eble povus trovi niĉon por Esperanto, kiel maniero pli rapide lerni la svedan per komenci per Esperanto, kaj ekkoni svedparolantajn homojn samtempe, kiuj espereble estas pli apertaj al personoj el aliaj kulturoj.

Ĉu vi vidas estontecon por la esperanta movado en Svedio?

Jes, do, ia intereso por Esperanto kaj ia speco de kuneco inter esperantistoj daŭre restos en Svedio kaj en la mondo, mi kredas.

Tamen ni jam nun vidas ke la nombro de kluboj malkreskis – aŭ ili kuniĝis aŭ transiĝis en grupojn – por ne paroli pri la nombro de membroj.

Kiel mi jam tuŝe diris, eble ne estas la sama logo aŭ bezono por novaj Esperanto-interesantoj fariĝi membroj en societo, kaj male oni daŭre povas renkontiĝi laŭ formoj similaj al societo en pli neformala grupo kaj krei aferojn kune, sen havi societon kun estraro, jarkunsidoj kaj protokoloj.

En nacia nivelo tamen organizo kiel SEF estas bezonata, kiu kaj kiel jura persono povas esti ”la oficiala instanco” kaj krome administri la rimedojn kaj la arkivan materialon, kiujn ni havas, kaj esti landa organizo al UEA kaj kiel membro-organizo kaj partnero en aliaj kunlaboroj en organiza nivelo.

Sed la praktika kaj reala agado estas prizorgata de individuaj personoj, kiuj kune faras aferojn.

Ĉu vi havis sperton, kiu estas pli granda ol ĉiuj aliaj, kiam vi dank’ al Esperanto povis komprenigi vin, rakontu!

Kiam mi studis la svedan en la universitato, mi aktivis en la studenta konsilo en la instituto, kaj sekvis ke mi havis certan kontakton kun profesoroj kaj la administra personaro. Evidente mi diskonigis ke mi scias

både lärare och administrativ personal. Tydligen hade jag gjort det känt att jag kunde esperanto. Vid något tillfälle hade det kommit ett mejl till studieexpeditionen från någon person i Japan som frågade om möjligheten att läsa svenska – skrivet på esperanto!

Så administratören hade helt enkelt vidadesänt mejlet till mig, och jag översatte. Jag tror att de svarade på engelska sedan, de bad mig i alla fall inte översätta något svar tillbaka, men det var ändå lite kul att det kom ett konkret bevis på att esperanto faktiskt finns och används ute i världen!

Esperanton. Foje estis veninta e-poŝto al la edukekspedicio de iu persono en Japanio, kiu demandis pri la eblecoj studi la svedan – skribite esperante!

Do, la administristo simple plusendis la e-poŝton al mi kaj mi tradukis.

Mi pensas ke ili respondis angle poste, ĉiuokaze ili ne petis min traduki iun respondon reen, sed tamen estis ĝojete ke venis konkreta pruvo ke Esperanto fakte troviĝas kaj estas uzata ekstere en la mondo.

La Esperantisto de septembro 1889, paĝo trovita en libro de la biblioteko de Stannum

Temas pri provnumero en la germana, esperanta kaj franca, sub la kunlaborado de Dr. Esperanto (Dr L. Zamenhof) eldonita de Chr. Schmidt, prezidanto de la klubo mondlingva en Nürnberg. Aperas unu fojon en la monato.

[...] Obeante la peton de multegaj amikoj de la lingvo Esperanto, ni decidis fondi gazeton, kiu havas la celon labori por la progresado de tiu ĉi lingvo kaj por disvastigi ĝin en la mondo. [...] La lingvo Esperanto ne estas fermita kaj neŝanĝebla. En la afero de la lingvo internacia diras la aŭtoro de tiu ĉi lingvo: "Mi ne volas esti leĝdonanto: mi donis nur la fundamenton, kaj nun mia rolo estas finita, kaj la sorto de la lingvo internacia sin trovas nun en miaj manoj ne pli multe ol en la manoj de ĉiu alia amiko de tiu ĉi lingvo. Leĝdonantoj en la afero de la lingvo internacia de nun devas esti nur logiko, talento kaj la opinio de la plejmulto."

Sekvas artikolo de L. Zamenhof. La artikolo havas la titolon: Esperanto kaj Volapük. Unue li prezentas la legendon de Babilono. Poste li skribas pri homoj kiuj rigardas la lingvon tutmondan "dolĉa utopio, kiu neniam povas

efektivigi" [...] "Kial oni nomas tiujn homojn utopiistoj? eble tiuj utopiistoj estas pravaj?"

Registrante librojn de la biblioteko en Stannum, mi trovis ĉi tiun paĝon en libro al kiu ĝi ne apartenas. /Siv